

Mintys apie vingius teisėje – 1

TEISINGUMO VYKDYMAS IR KŪRIMAS

Antanas Dundzila

Štai, kaip delne keli smėlio grūdėliai, kelios mintys iš teisės, teisininkų, tiesingumo temų. Apie tai skaitome Amerikos spaudoje, rūpi pagal naujos Lietuvos Konstitucijos 8-tame ir 9-tame skyriuje iš nieko kuriama valstybės teismų sistema. Galų gale sunku atsikratyti minties, kad ta teisė ir teisingumas – tai kaip vingiuota, kartais savo vagą keičianti, dažnai dumblina upė. Tos upės vanduo mus visus bent iki juosmens semia. Turbūt reikėtų klausti: ar šioje žemėje iš vis gali būti teisingumas, kas yra teisingumas ir t.t.? Į tai gal pajėgtų atsakyti filosofai ar teologai. Mums, mirtingiesiems DIRVOS skaitytojams, šiuo kartu – keleta dabartinio gyvenimo pavyzdžių.

Žydų naikinimu apkaltintojo, iš Amerikos Izraelin deportuoto ir ten mirties bausmės nuteistojo J. Demjanjuko byla vis labiau braška teisingumo togas nešiojančioms įstaigoms. Amerikoje šiuo metu 6-sis Apeliacinis teismas tiria, kaip ten tada, 1980 m., JAV Teisingumo departamento prokurorai "tvarkė" bylos eigą ir medžiagą. Šiuo metu susidaro įspūdis, kad žiurkės jau pradeda bėgti iš skėstančio laivo. Štai, š.m. XI-12 buvęs ISO prokuroras John Parker pareiškė, kad 1980 jis savo viršininkams teigęs, jog bylos kaltinamoji medžiaga yra per daug prieštaraujanči, kad, pagal juridinę etiką, nėra pagrindo tos bylos kelti.

Tai ypač įdomus paraiš-

kimas, nes tas pats Parker tik prieš porą mėnesių televizijoje arogantiškai gynėsi, kad jis kai kurių bylos duomenų nuo Demjanjuko advokatų neslėpęs, o, kai buvo jam parodytas jo paties šio teigimą inkriminuojantis raštas, tai jis tepasakė, kad tokiame raštu tuo metu turėjo būti pateisinančios aplinkybės.

Izraelyje Demjanjukas sėdi kalėjime ir, sulaukęs naujų, jo pusei palankių duomenų iš buv. sovietijos, laukia Izraelio Aukščiausiojo teismo sprendimo. Vienas jį gynusių žydų advokatų Izraelyje, skelbiama, jau nusizudė (ar buvo nužudytas, jį išmetant pro daugiaaukščio pastato langą).

Jei dabar bylos kaltinimas bus teismo atmetas, tai bus didelis mazgote tėsikimas per veidą ir žemesniajam Izraelio teismui ir – per ISO įstaigą – Amerikos "teisingumo" sistemos žave ramams. Nebūkime naivūs: spėliotina, kad Amerikos valdžios tarpininkai jau dabar įvairiais būdais, slapta spaudžia Izraelį nedaryti šiai bylai "nepalankaus" sprendimo. Naudojantis pra cities precedentais, už ankstyvesniųjų sprendimų patvirtinimą Izraeliui gali būti žadamas, pvz., tam tikras priešraketinių ginklų kiekis...

Asmeniškai manau, kad nesvarbu, kaip Izraelio Aukščiausias teismas nuspręs – gyvas Demjanjukas laisvę nesidžiaugs. Nesidžiaugs, nes, spėlioju, kad jo likimas yra pastatytas prieš tokias galimybes: (1)

Vilniuje, Aukščiausios Tarybos posėdžių salėje, lapkričio 6 d. Vytautas Landsbergis, dalyvaujant sukviesiems garbės svečiams ir aukščiesiems pareigūnams, pasirašo naująją Lietuvos Konstituciją. Raimundo Šukos nuotr.

kaltinamasis bus pripažintas kaltu ir mirties bausmė įvykdyta; (2) bylos eiga bus vilkinama, iki, jau dabar 72 metų amžiaus sulaukęs, Demjanjukas kalėjime numirs; (3) Demjanjukas bus išteisintas ir paleistas, bet (koku nors parėdymu) "terroristas" jį tuoj pat nušaus.

(Nukelta į 6 psl.)

ALGIRDAS BRAZAUSKAS SEIMO PIRMININKAS

Pirmame naujojo seimo posėdyje, įvykusiam lapkričio 25 d., Seimo pirmininku buvo išrinktas Algirdas Brazauskas. Už jį balsavo 81 seimo narys. Kitas kandidatas, socialdemokratas A. Sakalas gavo 7 balsus.

Seimo pirmininko pavaduotoju išrinktas Česlovas Juršėnas, taip pat LDD partijos atstovas, 54 metų, žurnalistas. Sakoma, kad jis esąs patikimiausias Algirdo Brazausko partijos narys.

Sąjūdžio koalicijos bei kitų dešiniųjų partijos atstovai nebalsavo nė už vieną kandidatą.

GALUTINIAI SEIMO RINKIMŲ DUOMENYS

Iš Lietuvos lapkričio 23 d. gauti galutiniai Lietuvos Seimo rinkimų duomenys.

Čia juos ir spausdiname, kad žinodami išrinktųjų pavardes, reikalui esant, galėtumėt jiems parašyti, kad atkreiptų ir į jūsų nuomonę.

NUTARIMAS

Vyriausioji rinkimų komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 75, 76 ir 79 straipsniais, nutaria:

1. Patvirtinti galutinius Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų rezultatus vienmandatėse rinkimų apygardose pagal 1-ji priedą.

2. Patvirtinti galutinius Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų rezultatus daugiamandatėje rinkimų apygardoje pagal 1-ji priedą.

Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas – V. Litvinas
Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko pavaduotojas – V.L. Duoba.

Vyriausiosios rinkimų komisijos sekretorius – B. Girdauskas.

Komisijos nariai: J. Jurkšaitis, J. Juzeliūnas, D. Kadžius, K.E. Katkevičius, H. Matusevičius, V. Panumis, G. Pažėra, J.R. Ragaišis, A. Rupšytė, A.J. Sakalas, Z. Tumasas, Z. Vaigauskas, A. Vydmontas, V.S. Vyšniauskas, A. Žilinskas, L. Formonavičius, J. Baltakis, A. Liepinis, S. Sviatlikovskis, A. Urbonavičius, L. Pranulis. Vilnius, 1992 m. lapkričio 22 d.

Galutiniai Lietuvos respublikos Seimo rinkimų rezultatai vienmandatėse apygardose

- Čobolas Medardas – Lietuvos krikščionių demokratų partija
- Paviržis Gediminas Adolfas – Lietuvos demokratinė darbo partija
- Astrauskas Vytautas – Lietuvos demokratinė darbo partija
- Andriukaitis Vytenis Povilas – Lietuvos socialdemokratų partija
- Kučinas Algirdas – Lietuvos demokratinė darbo partija
- Burbienė Sigita – Lietuvos demokratinė darbo partija
- Bičkauskas Egidijus – Lietuvos centro judėjimas
- Tupikas Pranciškus – Lietuvos sąjūdis
- Ambraziūtytė Nijolė – Lietuvos Respublikos piliečių chartija
- Šumakaris Vytautas – Lietuvos demokratinė darbo partija
- Vaišnora Alfonsas – Lietuvos sąjūdis
- Raškinis Arimantas Juvencijus – Lietuvos krikščionių demokratų partija
- Katkus Juozapas Algirdas – Lietuvos sąjūdis
- Patackas Algirdas – Lietuvos sąjūdis
- Katilius Povilas – Lietuvos krikščionių demokratų partija
- Jarmolenko Vladimir – Lietuvos sąjūdis
- Paukštys Kęstutis Povilas – Lietuvos sąjūdis
- Kuzminskas Kazimieras – Lietuvos krikščionių demokratų partija
- Dirgėla Kęstutis – Lietuvos sąjūdis
- Hofertienė Roimualda – Lietuvos sąjūdis
- Giniotas Petras – Lietuvos sąjūdis
- Malkevičius Stasys – Lietuvos sąjūdis
- Germanas Neris – Lietuvos demokratinė darbo partija
- Ozolas Romualdas – Lietuvos centro judėjimas
- Ivaškevičius Arvydas – Lietuvos demokratinė darbo partija

(Nukelta į 6 psl.)

Taip atrodė kelias Trakai – Prienai iškritus pirmam sniegui.

V. Kapočiaus nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

• **RINKIMAI | LIETUVOS SEIMA PASIBAIGĖ, BET RINKIMINIŲ NUOSĖDŲ DAR LIKĖ.** Yra skundų, yra nepatenkintų, bet yra net ir perdidelio džiaugsmo – daugiau laimėta negu tikėta prieš rinkimus.

Lietuvos Demokratinė Darbo Partija turi 73 atstovus. Sąjūdžio koalicija – 30 atstovų. Krikščionių Demokratų Partija su Politiniais kaliniais – 18, Socialdemokratų Partija – 8, Tautininkų Sąjunga 4, Lenkai – 4, Centro judėjimas 2. Po vieną atstovą krikščionių Demokratų Sąjunga 1 ir 1 atstovas nepriklausąs jokiai susigrupavimui.

Rinkimų komisijai paskelbus šiuos duomenis ir į tą sąrašą pažiūrėjęs dažnas rimtai susimąstys. Sąrašas retai kurį patenkins, išskyrus tuos, kurie surinko netikėtai daug balsų.

Šio skyriaus rašytojas, kaip ir anksčiau yra rašęs mano, kad reikia palaukti ir pilnai galėsime vertinti tik iš būsimų seimo ir vyriausybės darbų.

• **IŠRINKUS NAUJĄ LIETUVOS SEIMO PIRMININKĄ, KAIP ĮPRASTA, VYRIAUSYBĖS PIRMININKAS ALEKSANDRAS ABIŠALA ATSIŠTATYDINO.** Jis paprašytas, kad pareigas ir visa vyriausybė eitų ir toliau, kol bus pristatytas naujas ministras pirmininkas.

Naujuoju ministru pirmininku, kaip esame praėjusią savaitę rašę, ir toliau minimas Bronislovas Lubys.

• **"LIETUVOS AIDO" LAPKRIČIO 24 D. NUMERYJE YRA ATSPAUSTAS POKALBIS SU BUVUSIU AUKŠČIAUSIOS TARYBOS PIRMININKU VYTAUTU LANDSBERGIU.** Į iškeltą klausimą, kaip įsivaizduojate Sąjūdžio ateitį, jis atsakė: "Nemanau, kad Sąjūdis turėtų išnykti. Galbūt nuo jo dar atsiskirs kokia dalis, kuri prisijungs prie Laisvės Lygos ar Konsultacinio seimo – tokių polinkių kaip ir yra. Bet jis ištikimų turi tapti griežtesne organizacija, gal ir teisiog partija... Sąjūdis turėtų likti ten, kur iš tikrųjų ir buvo – centre ar truputį į dešinę nuo centro".

• **LAPKRIČIO 22 D. VYKO RINKIMAI Į ŠALČININKŲ IR VILNIAUS RAJONO TARYBĄ.** Nei viener nei kitur rinkimai nepasisekė. Balsavo mažiau negu 50% turėjusių teisę balsuoti. Toks mažas balsuotojų skaičius vėl padėtį sukomplikavo. Greičiausia, kad vėl reikės skelbiamų naujų rinkimų, jei po dviejų mėnesių pertraukos neužteks antrojo balsavimo.

• **LAPKRIČIO 23 D. POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ ATSTOVAI SU VĒLIAVA IR PLAKATAIS BUVO SUSIRINKĖ PRIE BUVUSIO KGB PASTATO** ir reikalavo, kad prie slapųjų archyvų nebūtų prileisti buvę KGB nariai, nes tada iš archyvų dingtų visi svarbieji dokumentai.

Lapkričio 24 d. vakare, kol dar nebuvo išrinkta seimo vadovybė, KGB pastatą saugoti pradėjo KAM ministerijos patrulis. Politiniai kaliniai ir tremtiniai norėtų, kad saugojimas būtų visą laiką, o ne tik protesto metu.

• **AUKŠČIAUSIOS TARYBOS VIEKLĄ BAIGIANT VIENBALSIAI BUVO PRIIMTAS DOKUMENTAS** – tai Lietuvos kariuomenės aktas, nors kariuomenė jau seniai organizuojama, Krašto apsaugos ministeris ta proga pasakė, kad dabar jau yra suorganizuotos pagrindinės krašto apsaugos sistemos dalys. Grynai karinė yra tik viena penktoji jos dalis. Kitos dalys yra svarbių valstybių objektų apsauga, sienų apsauga, vidaus apsaugos reikalai ir kita.

• **NESENAI LIETUVOS AVIALINIJOS ORGANIZACIJA PERSITVARKĖ.** Po persitvarkymo generalinis direktorius Stasys Dailydka laikraštininkams pranešė, kad šiuo metu turi 32 lėktuvus ir nuo pavasario bus nauji skrydžiai Vilnius – Amsterdamas, Muenchenas, Milanas, Paryžius.

Buvo paklausimų, ar aviacijos skrydžiams bilietų pabranginimas neneš nuostolių, kurių naujai susiorganizavusi kompanija negalės pakelti. Atsakyta, kad toks atvejis yra aptartas ir nusistatyta skrydžius dauginti kur mažiausia konkurencija.

• **ŠARŪNAS MARČIULIONIS** yra įtrauktas į 36 krepšinių sąrašus, kurie žais žvaigždžių rungtynėse, kurios vadinasi Rytai – Vakalai.

Toks Š. Marčiulionio įtraukimas yra jam, kaip žaidėjui, nepaprastai didelis pagerbimas.

• **PO SEIMO RINKIMŲ** kai kuriuose Lietuvoj leidžiamuose laikraščiuose daug kandžių priekaištų ir toliau susilaukia LDDP. Mat, išrinktųjų į seimą tarpe yra net 6, kurie yra savanoriškai bendradarbiavę su KGB. Jeigu juos Aukščiausis Teismas pripažintų kaltais, LDDP galėtų netekti seime turimos absoliučios daugumos. Dabar partija turi 73 išrinktus, taigi labai nedidelė dauguma.

Tie šeši į seimą išrinktieji, kurie kaltinami bendradarbiavę su KGB yra: Leonas Alsionka, Aleksandras Bendinskas, Arvydas Ivaškevičius, Česlovas Juršėnas, Vytautas Kanapeckas ir Vytautas Petkevičius.

• **SU LIETUVOS SEIMO RINKIMAIŠ ESAME IR VISI ŠI BEI TA LAIMĖJĖ** – tai deputato vardo išmetimas iš lietuvių politinio žodyno. Priimtoji Konstitucijoje yra aiškiai įrašyta Lietuvos Respublikos atstovas. Dabar būtų įdomu, koks lietuvių kalbos "meistras" buvo toks malonus, kuris Aukščiausios Tarybos aptarimu, tada mums "jkišo" atstumiantį deputato vardą?

APIE LIETUVOJE

IVYKUSIŲ SEIMO rinkimų antrą turą, kuriame daugumą vėl laimėjo LDDP, plačiai rašo amerikiečių spauda, neišskiriant ir didžiųjų dienraščių. Vieną tokių pranešimų dienraštyje "New York Times" 1992.XI.17 nr. paskelbė S. Erlanger. Jis rašo, kad balsuotojai Lietuvoje, nepatenkinti dėl šalių užgriuvusių ekonominių sunkumų ir šaltų butų, ši kartą nusisuko nuo nepriklausomybę atnešusio Sąjūdžio, naujajame seime daugumą balsų atiduodami buvusiems komunistams. Po lapkričio 15 d. vykusių balsavimų antrajame ture komunistų pergalės, rinkimus pralaimėjusio Sąjūdžio, 1990 m. kovo mėn. paskelbusio Lietuvos nepriklausomybę, lyderis V. Landsbergis perspėjo, kad mes grįžtame į vienos partijos sistemą, kokią turėjome prieš 1988 m. Tuo tarpu jo varžovas A. Brazauskas, kurio vadovaujama partija pirmoji atsiskyrė nuo Maskvos ir rėmė Lietuvos nepriklausomybę, per savo atstovą pareiškė, kad Lietuvoje nebus jokios revoliucijos, nes šalis negali grįžti praeitin, o tik ji reikalinga geresnio vadovavimo ir artimesnių ryšių su Rusija, nuo kurios priklauso didžioji dalis gaunamos energijos ir priekyba. Pasak "New York Times", Lietuva, kuri pirmoji iš visų sovietinių respublikų paskelbė nepriklausomybę, yra vienintelė iš trijų Baltijos šalių, automatiškai suteikusi pilietybę kiekvienam gyventojui, jų tarpe ir rusams, kurie čia atvyko po 1940 m. birželio 15 d., kai Maskva aneksavo tas tris valstybes.

LONDONO DIENRAŠTIS "TIMES"

apie rinkimus Lietuvoje rašo, kad triukškinantis pralaimėjimas Vyt. Landsbergio, to žmogaus, kuris Lietuvą atvedė į nepriklausomybę nuo Sovietų Sąjungos, yra skaudus smūgis visiems tėvynę mylintiems žmonėms (dienraštis juos vadina įprastiniu "nationalists" terminu) ir reformų šalininkams visose trijose Baltijos valstybėse. Jų požiūriu, sugrįžimas valdžion buvusio komunisto A. Brazausko esąs įrodymas didėjančio napašitenkinimo čia įvedama rinkos ekonomika, norėjimas sugrįžti į senąjį kelią ir išdava Maskvoje daromų kietosios linijos atstovų intrygų nenustoti vilčių vėl atgauti prarastą imperiją.

DIENRAŠTIS "CHICAGO TRIBUNE"

1992.XI.21 paskelbtame vedamajame pastebi, kad buvęs Lietuvos antikomunistinio Sąjūdžio pirmininkas V. Landsbergis 1990 m. kovo mėn. paskel-

EUROPOJE

IR PASAULYJE

bė Lietuvos nepriklausomybę ir po to vadovavo respublikai sunkiuoju laikotarpiu, Maskvai vis ieškant priekabiu, kol pagaliau 1991 m. rugsėjo mėn. Sovietų Sąjunga formaliai atsisakė Lietuvos ir jos kaimynų Latvijos bei Estijos. Bet gi, Landsbergiui ir Sąjūdžiui geriau pasisekė išsivaduoti iš Sovietų Sąjungos, negu išspręsti begales problemų, kylančių dėl pablogėjusios prekybos su Rusija ir iš to išsivysčiusio pigios naftos trūkumo. Tuo tarpu rinkimus laimėjęs Brazauskas pažadėjo apsaugoti Lietuvos nepriklausomybę ir, nors ir lėtesniu tempu, šalyje įvesti Vakarų stiliaus ekonomiką.

ŽIEMAI ATĖJUS EUROPOS ŠALYS

pradeda grąžinti tūkstančius pabėgėlių, kuriems karo nusiaubtoje buvusioje Jugoslavijoje grėsia mirtis nuo bado ir šalčio. Ši problema pasidarė dar aktualesnė lapkričio antrą savaitę, kai D. Britanija atsisakė įsileisti Slovėnijos – Austrijos pasienyje įstrigusius 181 pabėgėlį iš Bosnijos, kuriuos ryžosi Britanijoje priglausti krikščionių tvarkomo šalpos organizacijos. Austrija sutiko jiems suteikti laikiną prieglobstį, kol pabėgėliai galės įvažiuoti Britanijon. Dabar jai nutarus neįsileisti, britų laikraščiai pasmerkė tokį savo vyriausybės elgesį, kaip siauro galvojimo išvadą. Vienas britų parlamento narys šį vyriausybės sprendimą palygino su 1939 m. sprendimu, kai D. Britanija atsisakė priimti žydus pabėgėlius iš nacių valdomos Vokietijos.

Jungtinių Tautų aukštojo komisaro pabėgėlių reikalams specialus pasiuntinys Jugoslavijoje apskaičiuoja, kad iki 400,000 išvietintų žmonių buvusioje Jugoslavijoje gali mirti dėl grubių šėmos sąlygų. Nuo to laiko, kai praeitais metais Jugoslavijoje prasidėjo karas. Vokietija priėmė 235,000 pabėgėlių, Švedija – 74,141, Šveicarija – 70,450, Austrija – 57,500, Prancūzija ir Vengrija maždaug po 50,000, Britanija – 44,000 ir Italija – 17,000.

ARTIMŲJŲ RYTŲ

TAIKOS DERYBŲ septyntajame rate Washington, kaip pranešama, mažai pažangos padaryta ir daugiau vienas kitam kaltinimų mesita. Tačiau arabų ir Izraelio derybininkai sutarė pasitarimus tęsti gruodžio mėnesį, dar prieš prezidentui Bushui

pasitraukiant iš pareigų. Tuo tarpu iš Vatikano pranešama, kad Šv. Sostas esąs nepatenkintas lėtu tempu pasitarimų, kurių tikslas užmegzti pilnus diplomatinis santykius tarp Izraelio ir Vatikano. Pasak popiežiaus Jono Pauliaus II, kuris rugsėjo 4 d. numato lankytis Lietuvoje, pareigūno J. Navarro, klišė pilniems santykiams užmegzti sudaro stoka tarptautinių įstatų apsaugoti šventas vietas Jeruzalėje, palestiniečių reikalas ir Izraelio sienų klausimas.

WINDSORO PILYJE

KILĖS GAISRAS lapkričio 20 d. padarė didelių nuostolių ypač ten esančioms meno vertybėms – neįkainuojamos vertės paveikslams, skulptūroms ir t.t., nes ši pilis per pastaruosius 850 metų yra Britanijos karališkosios šeimos antroji rezidencija. Į įvykio vietą atskubėjusi karalienė Elzbieta II padėjo iš degančios pilies išnešti kai kuriuos meno turtus, jų tarpe paveikslus, skulptūras, senas knygas, antikinius baldus. Britanijos karalienė turi didžiausią pasaulyje meno kūrinių kolekciją, o Windsorio pilis metų laikotarpiu sutraukia iki milijono turistų. Vyriausybės pareigūnai sako, kad pilį suremontuoti truks daug metų, nes labai nukentėjo ypač 14 šimtmečio statyta Šv. Jurgio salė, oficiali karališkų valstybinių priėmimų vieta.

LIETUVOS ATGIMI-

MO ĮVYKIŲ chronologija (tęsinys): 1988 m. birželio 24 d. Pirmoji Sąjūdžio iniciatyvinės grupės demonstracija prie Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos rūmų. Demonstracija nesankcionuota valdžios organų, susirenka apie 500 žmonių. Protestuojama prieš informacijos apie Sąjūdį blokadimą masinės informacijos priemonėse, nedemokratiška delegatų rinkimą į TSKP XIX partinę konferenciją, Trakų miesto istorinių paminklų naikinimą.

Birželio 22 d.: Vilniaus Gedimino aikštėje vyksta pirmas mitingas. Išlydimi delegatai į XIX komunistų partijos konferenciją Maskvoje. Mitingo metu žmonės suaukoja Sąjūdžiui apie 14 tūkst. rublių.

Birželio 23 d.: Sąjūdžio iniciatyvinės grupės priėmimas LKP CK biure. Rytąjaus dieną Sąjūdžio mitingas Vilniaus Gedimino aikštėje. Palydimi delegatai į TSKP partinę konferenciją.

VL R.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIONAS

DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC.
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

ANAPUS NEMUNO

Juozas Žygas

Šimtmečiais Nemunas buvo tik valstybinė, bet ne tautinė siena. Abiejose Nemuno pusėse skambėjo ta pati lietuvių kalba ir daina. XVIII-tojo ir XIX-tojo šimtmečio vokiškuose žemėlapiuose, Rytrūsiai yra rodomi: "Preussische Litauen" arba net žemėlapyje išleistame Karaliaučiuje 1795 m. "Klein Litauen". Pirmosios lietuviškos knygos buvo spausdintos Karaliaučiuje. Taip pat pirmutinis lietuviškas literatūrinis kūrinys, kuris susilaukė ir kitataučių dėmesio buvo Kristijono Donelaičio "Metai". Kaip žinome, jis buvo Tolminikiemyje, Goldapės apskr. netoli Gumbinės, Romintos miškų rajone, protestantų pastorius.

Praėjusio karo metu, kuo met jau siaubas iš rytų artėjo, Maskvos radijas savo transliacijose į Lietuvą, taip kalbėjo: "Mažoji Lietuva – tai kraštas nuo amžių lietuvių gyventas, jų prakaitu ir krauju laistytas ir jo grąžinimas Lietuvai – bus tik menkas, palyginti, medžiaginis ir moralinis atpildas už laike tiek amžių patirtos iš Kryžiuočių ordino ir pačių vokiečių neįkainuojamas medžiagines ir dvasines skriaudas. Ji bus grąžinta Lietuvai". Raudonajam tvanui visą Lietuvą ir Rytrūsius užliejus, Maskva šiuolaikinio akiplėšiskumo dar neturėjo. Tad nedrįso iš sąjungininkų užimtų teritorijų sau reikalauti. Apsimesdama lietuvių užtarėja, susirūpino jiems darytomis skriaudomis ir norėjo jas atitaisyti.

Todėl Centrinio komiteto nutarimu, Mokslų akademijai buvo paliepta parengti mokslinį veikalą, kuris remdamasis vokiečių parengtomis ir paskelbtomis mokslinėmis tezėmis, įrodytų Rytrūsiai lietuviškumą. Buvo surastas ir tam reikalui parinktas rusų etnologas P.I. Kušneris-Knysevas, kuris buvo palyginamai, su lietu-

višku klausimu susipažinęs. Jis per gana trumpą laiką parengė: "Etničeskie Teritorii i Etničeskie Granici" – "Etninės teritorijos ir etninės sienos". Kur jis pasiremdamas vokiečių, čekų ir lenkų moksliniais darbais, įrodė Rytrūsiai nuo amžių buvusį tvirtą lietuviškumą. Tas jo veikalas buvo 1951 m. Maskvoje išspausdintas. Potsdamo konferencijoje beveik du trečdaliai buvusių Rytrūsiai, buvo pavesti Lenkijai laikinai administruoti. O likusioji dalis, tomis pačiomis sąlygomis Sovietų sąjungai.

Netrukus rusai apsižvalgė ir suprato, kad vakariečiams tas Rytrūsiai klausimas visai nerūpi. Tariamoji Lietuvos vyriausybė, kurios labui neva visa tai buvo daroma, taip pat jokio dėmesio nerodė. Nors vėliau buvo rašoma, kad Stalinas Rytrūsiai sniečkui siūlė. Bet pastarasis pasiūlymo nepriėmė. Yra ir prieštaraujančių nuomonių. Bet visus randamus duomenis į krūva sudėjus, atrodo, kad toks pasiūlymas galėjo būti.

Nereikia stebėtis, jeigu Sniečkus tokiu pasiūlymu nepasinaudojo. Paskutiniųjų penkių šimtų metų eigoje, keletas tokių progų buvo ir jos liko neišnaudotos, tad kuo Sniečkus yra blogesnis? Stalinas galbūt rimtai nė negalvojo, bet kuomet niekam nereikia – tai į savo terbą įsidėjo. Minėtoji Kušnerio studija dingo iš visų lentynų ir tapo retenybe. Ir 1953 m. sovietinėje enciklopedijoje jau buvo taip rašoma: "Kaliningrado sritis sudaryta ant senų, amžinų Pabaltijo slavų žemių".

Netik vietiniai gyventojai buvo išnaikinti, bet ir dingo visi lietuviškos kilmės vietovardžiai, kurie išsilaikė beveik per 700 vokiškos okupacijos metų. Ir tuo met apie jokias tautinių mažumų teises nebuvo kalbama. Lietuviams, kurie ten išliko ar vėliau atsikėlė, jo-

Neo Lithuania Chicago's skyriaus nauja valdyba: vicepirm. A. Modestas, narys P. Jakubauskas, sekretorė Gražina Kasparaitienė, pirm. E. Kaveckas ir išd. A. Jonušas, V.A. Račkausko nuotr.

KĄ BRONIUS NAINYS ATLIKS LIETUVOJE

Bronius Nainys, PLB valdybos pirmininkas, lapkričio 16, išvyko į Lietuvą ir ten išbus iki lapkričio 27.

PLB valdybos pirmininkas dalyvaus iš Sovietų Sąjungos išsilaisvinusių Kraštų Bendruomenių pirmininkų suvažiavime Vilniuje lapkričio 21 ir aptars tolimesnio bendradarbiavimo bei pagalbos programą.

Daug reikalų reikės aptarti su Kultūros ir švietimo ministerija, ypač 1994 metais Lietuvoje įvyksiančios dainų šventės programą, organizacinius reikalus ir bendradarbiavimą, nes tą šventę, kurioje bus ir tautinių šokių programa, Lietuva ir Pa-

kių lietuviškų mokyklų nebuvo. Krašte, kuriame XVIII a. iš 1700 parapinių mokyklų, tik 400 buvo visai vokiškos. O, ką dabar ten apie 40,000 gyvenančių lietuvių turi? Tai galima sakyti, kad beveik nieko!

Pagal Lietuvos spaudą, ten gyvenantiems rusakalbiams yra 187 mokyklos ir 115 darželių, išlaikomų valstybės lėšomis (išėitų, kad rusinimas tebevyksta). Be to, pavarčius Lietuvos spaudą randame aukštesnių mokyklų pranešimus apie mokinių registraciją: "Vilniaus 1-moji politechnikos mokykla kviečia jus mokytis šių specialybių: Braižytojų, lietuvių k. ir rusų k.; Elektros įrenginių mechanikų, lietuvių k. ir rusų k.".

Pagal tą pačią proporciją, kurią rusai Lietuvoje turi, Karaliaučiaus srities lietuviai turėtų turėti apie 20 mokyklų ir 12 valdžios išlaikomų darželių. O dabar teturi 20 vargo mokyklėlių, kuriose mokosi apie 400 vaikų, o juos moko vietiniai ir atvažiuojantieji mokytojai. Šiuos faktus palyginus nereikia dejuoti, bet atsiminti posakį, kad: "Kvailėlių ir bažnyčioje muša". Ne tik muša, bet ir patys rėkia!

saulio Lietuvių Bendruomenė organizuoja kartu. Kanadoje jau sudarytas programos komitetas, kurio uždavinys bus paruošti išeivijos chorų bei tautinių šokių grupių pasirodymą. Komitetui pirmininkauja Juozas Karasiejus. Chorų paruošimu rūpinsis Dalia Viskontienė, šokių – Rita Karasijienė. Visus paruošiamuosius darbus išeivijoje koordinuos PLB valdybos vicepirmininkė kultūrai dr. Vitalija Vasaitienė.

Taip pat reikės išaiškinti ir Lietuvos Respublikos muziejui išeivijos nusiųstų rodomųjų bei archyvinės medžiagos likimą po šio muziejaus uždarymo.

Paskiausiame savo posėdyje spalio 24 PLB valdyba nutarė organizuoti Lietuvos kančios istorijos paruošimą. Istorija apimtų visas lietuvių tautos ir Lietuvos valstybės kančias nuo Klaipėdos atplėšimo iki praėjusių metų rugpjūčio, kai Lietuva buvo pripažinta nepriklausoma valstybe. Istorijos rašymas būtų pradėtas minint Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 75 metų sukaktį. PLB valdybos pirmininkas Bronius Nainys tarsis su Lietuvos istorikais, žurnalais bei kitais profesionalais apie šio milžiniško uždavinio įvykdymą.

PLB valdybos pirmininkas taip pat aiškinsis apie paskiausioje JAV LB tarybos sesijoje jo pasiūlytą planą organizuoti pastovią pagalbą Lietuvos našlaičiams, kuris jau turėjo būti pradėtas vykdyti ir JAV LB apylinkės dar šiais metais turėjo paruošti kalėdines dovanas joms paskirtiems našlaičiams.

Su Kultūros ir švietimo ministerija PLB pirmininkas aptars ir pagalbą Pietų Amerikos lietuviams, stojojantiems ir lietuvių kalbos mokytojų, ir medžiagos pagal vicepirmininkės Mildos Lenkauskienės paruoštą

planą. Taip pat tarsis ir apie perspausdinimą Danutės Bindokienės knygos "Lietuvių papročiai ir tradicijos išeivijoje", išleistos JAV lietuvių ir anglų kalbomis. Kaip jau žinoma, tos knygos pirmoji laida Lietuvoje buvo perspausdinta neatsiklausus nei autorės, nei leidėjo. Ši sritis reikalauja aiškesnio aptarimo ir susipratimo.

Lietuvos spaudos rūmai pasisiūlė perspausdinti JAV leidžiamą Pasaulio lietuvių ir platinti Lietuvoje. PLP valdybos pirmininkui teks išsiaiškinti šio užmojo sąlygas, taisyklas, atsakomybę.

Savaime aišku, kad teks aptarti ir daugybę kitų, ypač politinių, bendradarbiavimo reikalų, atsiradusių po rinkimų ir naujos vadovybės suformavimo. Greičiausiai jam teks dalyvauti ir pirmojoje Lietuvos Respublikos Seimo sesijoje ir tartis su nauja vadovybe, jeigu ji bus išrinkta.

Prieš porą mėnesių Vilniuje pradėjo veikti PLB valdybos įstaiga-būstinė. Jos vedėjas PLB atstovas Lietuvoje dr. Petras Lukoševičius. PLB valdybos pirmininkui kartu su vedėju teks paruošti įstaigos darbo planą, etatus, tarnautojų samdymą, pareigas, atlyginimą, įstaigos aprūpinimą technika, medžiagomis.

Daug pasitarimų bus ir su Lietuvos kultūrininkais dėl bendradarbiavimo. Ypač planuojamų radijo laidų apie išeiviją, skaityklos atidarymą Vilniuje, kur Lietuvos gyventojai, ypač vilniečiai, galės susipažinti su visais išeivijos leidiniais ir kita kultūrine medžiaga.

PLB įstaiga Vilniuje rūpinsis ir išeivių pilietybės, okupanto atimtų nuosavybių susigrąžinimo ir turto įsigijimo reikalais. Reikės surasti bei paruošti šios srities pareigūnus. Bus ir kitokių reikalų: giminių paieškojimo, paveiklesnio ryšio sudarymo, žinių perdavimo. Taigi darbo nusimato. Tik reikia laiko ir sveikatos.

Baniutė Kronienė

O, ŠIRDIE...

Antanas Dundzila

Dirvos konkurse premijuotoji novelė

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

O juk siaučia daug ligų, prieš kurias esame arba bejėgiai arba rizika yra žymiai didesnė, – prisiminiau kardiologo žodžius.

Būna gera, kai tokių sprendimų metu yra su kuo pasikalbėti. Tačiau pats šiuo metu tokios prabangos neturėjau. Artimieji asmeniškai buvo nepasiekiami, o su vietiniais draugais šia tema kalbėti nenorėjau.

Palatoje temo. Šviesos nedegiau, nes, spėju, dar veikė prieš katerizaciją duoti raminantys vaistai. Tad sąmoningai leidau savajam minčių pasauliui klajoti. Prasidėjo lyg pasakojimas sau pačiam.

Dabar aš beveik aiškiai mačiau, kone jutau, kai tą vakarą ežero pakrantėje mudu žiūrėjome į ramų, blizgantį vandenį. Nebuvo kalbos, bet jos ir nereikėjo. Mudviem buvo ramu ir gera.

Tai buvo antroji ar trečioji mūsų pokartinių imigrantų vasara tame Amerikos didmiestyje. Būdavo baisiai karšta ir drėgna, o iš skerdyklų pusės vėjas dar patraukdavo ir nekokiais kvapais. Mes, jaunimas, bandydavome atsipūsti retkarčiais nueidami į vėsinaimą kino teatrą. Ten pora valandų patogiai prasėdėję, pamatydavome filmą, pabuvome kartu.

– Aš jau laikiu rudens, kada vėl prasidės šokiai salėse, – tu pasakei, o aš tam tavo pasakymui mintyse su džiaugsmu pritariau.

Ta pastaba man buvo stipria užuomena tavę pasikviesti į šeštadieniais rengiamus pasilinksminimus. Iki šiol mudu vieni išeidavome tik į kiną. Lietuvių šokių salėse, kaip taisyklė, pasirodydavome atskirai. Tu ateidavai su draugėmis arba savo vyresniu broliu, o aš irgi savo draugų būrelyje. Dabar sakyčiau, kad visgi buvome kvaili: juk mums buvo gera, malonu kartu šokti, tačiau mes to jaunystėje bundančio jausmo dar nedrįsime vienas antram aiškiu, šiltu žodžiu pasakyti. Na, ši rudenį gal mudu į šokius pradėsime eiti kartu,

įsiziėbė viltis.

– Aš irgi laikiu šokių sezono pradžios, – atsakiau. Neseniai skaičiau, kad dabartinė mūsų šokių forma atsirado tik po Napoleono, Vienos kongreso metu. Tik tada pasidarė leistina viešai merginą apkabinti. Iki to laiko vyravo visokie menue tai. Tada ir valso melodijos gimė.

– Lietuviai šokdami, jei neapkabindavo, tai bent paimdavo už juosmens. Tik pažiūrėk į mūsų tautinius šokius!

– Dar pora savaičių, bus Darbo šventė ir atsidarys Auditorija, – garsiai skaičiau. – Tuoj ir semestras prasidės, prasidės zubrinimas, – nei šio nei to pridėjau. – Tiesa, ar galėsiu tavo spintelėje laikyti savo daiktus? – dar paklausiau, nes inžinieriams skirtos spintelės buvo visai kitame, ilgo pastato gale, toli nuo įėjimo. Iš tiesų čia dar buvo ir kitas, svarbesnis motyvas: būti priimtam į studentės spintelę, reiškė ir šokia tokia privilegiją, jau didesnę, negu rankos pamojavimas sveikinant.

– O kiek nuomos man mokėsi? – patenkinta šyptelėjai ir, nelaukus atsakymo, atsistojai: – Judėkime, laikas namo!

Aiškiai dabar matau, gerai atsimenu, aš dar nestojau. Net nepakėlęs galvos, tavę mačiau, tavę jutau. Tuo metu aš gal su tavim sukausi šokių salės sūkuryje, ar tai valso bangavime ar ištaigingai žingsniuojant tango taktais. O tu, jausdama melodijos ritmą ir iš anksto atspėdama mano ėjimus, skriejai kartu. Mudu buvome gerai susišokę.

Priartėjus prie tavo namų, jau buvo sutemę ir truputį atvėsę. Gatvės gale mudu paleidome ligi šiol kartu laikytas rankas ir nejučiomis, lyg šokyje, sulėtino me žingsnius. Iš tolo buvo matyti, kad prie tavo namo įėjimo kažkas stoviniuoja.

– Tai judu grįžtate, kaip per rasotas pievas, – draugiškai pasisveikino tavo tėtis.

– Aš tuoj ateisiu, – pasakei ir įsmukai pro duris vi-

dun.

– O aš atsisėsiu. Šiandien taip nežmoniškai karšta, lyg ir negera, sunku... Čia, va, kažkas spaudžia, – jis bakstelėjo nykščiu sau į krūtinę. Kita ranka jis dar išsiėmė atplėštą cigarečių pakelį, pavartė jį, bet vėl įsi kišo atgal į kišenę.

Aš tada jam pradėjau pasakoti matytą filmą. Pro langą krintančioj šviesoje tačiau pastebėjau, kad jis manęs ar tai nesiklauso ar tai negirdi. Jo veidas pastebimai surimtėjo, lyg sustingo. Staiga nesuvaldomai nusviro jo galva, ir jis visu savo kūnu griuvo nuo kėdės priekinė, link manęs. Aš jį dar spėjau sugriebti, šiek tiek sulaikyti:

– Greitai! Ateikit greitai, greičiau! – riktelėjau ne savo balsu į praviras duris ir dar išgirdau, kai mano rankose suglebusio žmogaus gerklė sunkiai, dusliai sugargaliavo.

Mirtis jį nusinešė žaibiškai ir, net šiandieną negalėčiau pasakyti, gailestingai ar negailestingai.

Kai už poros ilgokų va-

landų mirusiojo palaikus išsivežė laidotuvių direktorius, ir namuose isterišką verksmą pakeitė nuovargio miegas, aš pradėjau ruošti namo. Tu mane palydėjai į lauką ir priėjus artyn, liūdnai padėjai galvą man ant peties. Aš tavę švelniai, guodžiančiai apkabinau per pečius.

Tuo metu aš negalėjau apsispręsti ar tiktu tavę pabučiuoti. Jei būtum buvus kokia giminaitė, užuojautos pabučiavimas būtų buvęs visai vietoje. Mes dar niekad nebuvom bučiavęsi, tad pirmąjį pabučiavimą norėjau pataupyti visai kitokiam momentui. Užuojautos ir bundančios meilės pabučiavimų išrūšiuoti nepajėgiau, tad, lėtai rinkdamas žodžius, tepasakiau:

– Šis vakaras mudu suartino... Kiek daug įvyko per tokį trumpą laiką...

Tu nieko neatsakei, tik, priėjus prie anos kėdės, ranka perbraukei per atramą.

Pagal lietuvišką paprotį, tą rudenį tu nešokai, gėdėjai. Iš solidarumo nėjau į šokius ir aš, nors tu sakei, kad man nėra ko dėl tavęs varžytis. Rudens semestro tu nebaigai, susiradai nuolatinį darbą. Man irgi teko nutraukti studijas, nes semestro pabaigoje gavau šaukimą į kariuomenę. Tuo metu Korėjoje vyko karas.

Kai po poros metų grįžau iš kariuomenės, tu buvai išsikėlusi į kitą miestą.

Taip, tavo tėčio fatališkas infarktas mudu suartino, tačiau, kaip pavasario šalna, nudelsė mudviejų draugystės išsiskleidimą. Praslinkus dar keletai metų, jau be-

baigdamas studijas, iliustruotame lietuvių žurnale tavę atpažinau vienoje nuotraukoje. Netikėtumo kiek apstulbintas, akimis siurbiausi į tą grupinę, su valstijos gubernatorium nuotrauką, iš kurios tu šviesiai šviete. Tik tavo pavardė dabar buvo kitokia.

Mūsų draugystė, sakykime – romansas, prasidėjo netikėtai. Ta savo draugyste mudu kitiems nenusikaltome ir kitų nenuskriaudėme, kaip kad gyvenime kartais pasitaiko. Dabar, gerai viską pergalvojęs, negalėčiau pasakyti, ar, nepalaidę jos riedėti žemyn, kaip nuo kalno, mudu nenuskriaudėme patys savęs. O jai riedėti buvo ir pagundų ir progų.

Jos vardas buvo Elena. Romantikos kurstomas, aš to vardo kilmę tyrinėjau. Išdidžiai skambanti Elconora, Nelė, lietuviškųjų pasakų Pelenė buvo šio gražaus, gražiai moteriai skirtos vardo variantai. Į istoriją ir literatūrą ši vardą visiems amžiams įrašė Spartos karaliaus Manelano žmona. Dėl jos net Trojos karas kilo. Elena buvo pati gražiausia Graikijos moteris, Zeuso ir Ledos duklė.

Prieš pat uždarančią skridimui paruoštą lėktuvo duris, dar suspėjo įlipti vienas, vidutinio amžiaus vyriškis ir atsisėdo šalia manęs. Iš jo išvaizdos buvo aišku, kad jis ištaigingai, gal net prabangiai rengiasi. Skridimo metu tačiau pasirodė, kad jis buvo arogantiškas ir erzlus. Jam nepatiko, kad negavo vietos pirmos klasės skyriuje, kad nebuvo kur pasidėti bagažo mūsų sėdynių eilėje, nepatiko, dar anais laikais, palyginus, visai neblogo, skridimo metu duota vakariene. Igulai jis buvo net šiurkštus: grasino čia nieku dėtomis patarnautojams, kad apie visa šitos kelionės fiasko – tą patarnautojų nesugebėjimą patenkinti jo reikalavimus jis pranešiąs savo gerai pažįstamam, lėktuvų firmos direktorių tarybos nariui.

Kai nusileidome, ir tas pikčiurna pats pirmas išsikubino, aš, lipdamas iš lėktuvo, padaviau prie durų sto vinčiai patarnautojai savo vizitinę kortelę ir pasakiau:

– Jei tas mano kaimynas skūsis ar jums išvis padarys kokių nors nemalonumų, aš mielai paliūdyčiau jūsų naudai. Lėktuvo igula jam niekuo nenusižengė. Priešingai, jūs darėte viską, kad tik jo norai būtų patenkinti.

– Ačiū, o, labai ačiū, – nušvito patarnautoja, imdama mano kortelę. – Kapitone, štai šis ponas įdavė savo vizitinę kortelę ir pasisiūlė (Nukelta į 6 psl.)

JAKUBS AND SON

Laidojimo įstaiga

Sveikina visus Clevelando ir apylinkių Lietuvius
KALĖDŲ ŠVENČIŲ ir NAUJŲJŲ METŲ proga,
linkėdami tyro kalėdinio džiaugsmo ir laimės
ateinančiais metais.

936 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
Tel. 531-7770

William Jakubs
William Jakubs jr.
Kenneth – Schmidt

Šv. Kalėdų ir N. Metų šventėms
atėjus sveikiname draugus ir pažįstamus,
linkime tyro džiaugsmo ir geros sveikatos.

Danutė ir Vytautas
Ramoniai

KŪRYBA IR MOKSLAS

ANN JILLIAN— JURATĖ NAUSĖDAITĖ MERIDIA HILLCREST LIGONINĖS VĖŽIO CENTRO SVEČIAS.

Dr. Jonas Stankaitis

Tai buvo spalio 4-tą dieną 1992 m. Ją pakvietė Vėžio Centras ir ji neapvyklė kvietėjo. Ji parodė didžiojo Clevelando moterims, kad po pasisekusio krūtelių vėžio gydymo seka gyvenimas, meilė ir laimė. Ji jau išgyveno 8 metus po abiejų krūtelių chirurginio pašalinimo, ir jos magiška laikysena šviesiai nuteikė virš 700 asmenų auditoriją. Čia buvo juoko, ašarų ir baimės nuo vėžio pasveikusioms moterims.

Sekant jos inspiruojančią programą lengva suprasti, kodėl jai tiek daug kartų buvo suteikti laimėjimai ir Moterų Magazino skaitytojų ji nubalsuota, kaip iškiliausia moteris Amerikoje.

A.J. istorija galėjo baigtis tragiškai. Vos tik savo karjere pradėjo žengti į viršūnes, jos krūtys buvo pašalintos modifikuotu, radikaliu chirurginiu būdu, kas ir išgelbėjo jos gyvybę. Kai ji pabudo po operacijos, pirmas vaizdas, kurį pamatė per ligoninės langą buvo garsus "Hollywoodas" stūgšiantis ant kalvos viršūnės. Tai buvo pirmas ženklas kad "lūš ar trūks" ji savo teatralinėje karjere žengs pirmyn nesustabdoma. Tada ji nutarė savo nelaimę paversti į asmeninį triumfą.

Tik praslinkus kelioms savaitėms po operacijos, nežiūrint nepatogumo ir moralinio skausmo, ji spindėjo teatralinėje produkcijoje. Ji

drąsiai ėjo ir cina su savo gyvenimu. Neseniai, būdama jau 42 m. amžiaus pagimdė sūnų. Ji nekreipė dėmesio, kad hormonaliniai pakitimai, esant nėščiai, gali grąžinti vėžį.

A.J. priminė auditorijai, kad pirmąją savaitę po operacijos ji gavo 60,000 laiškų. Tai buvo didelė moralinė parama. Tie laiškai jai nurodė, kad toms 1000-čioms moterų, kurioms vėžys pakeitė gyvenimą, reikia padėti. Ji pradėjo iškelti savo programose ankstyvą krūtų vėžio atidengimą ir inspiruoti sveikas moteris paremti jos akciją.

Visą popietę A.J. programos išpildymas buvo Meridia Hillcrest Hospital Landerhaven salės šviesa.

Dainavo iš Broadway's parinktas dainas, skambėjo humoristika. Kalbėjo auditorijai lyg savo geram draugui apie savo asmeniškų patyrimus su vėžiu.

"Aš neatėjau čia jus prislėgti, aš atėjau jus padrąsinti, pradžiuginti. Aš esu humoristė. Tai buvo 1985 metais. Aš buvau 35 m. amžiaus, kai pastebėjau tumorą krūtinėje. Kuris buvo beveik žirnio didumo ir akmens kietumo".

Jos daktaras pasiuntė ją pas chirurgą. Chirurgas patarė biopsiją. Tas jai nepatiko. Ieškojo "Second Opinion". Antroji opinija buvo: "stebėti ir palaukti".

Po 3 mėnesių pastebėjo,

Valentinas Ramonis, Balzeko muziejaus vykdomasis direktorius supažindina spaudos atstovus su naujai atrastu St. Dariaus archyvu.

kad ir antroji krūtelė nenormali: "minkšta kaip pagalvė". Tada padarytos biopsijos. Ir tik tada pasakė apie ligą savo vyrui.

Hillcrest ligoninės auditorijos didesnę dalį sudarė moterys, bet buvo ir vyrų. Staigi tykla...

Kai kurie vyrai griebė už savo sirgusių moterų rankų, apkabino jų pečius. Tai kilniausias momentas A.J. programoje.

Kadangi krūtų vėžys liečia netik moteris, bet ir vyrus, kurie jas myli. Taigi A.J. kreipėsi į moteris ir prašė nepadaryti tos klaidos, kurią ji pati buvo padariusi.

"Nelaukite paskutinės minutės. Žinokite, kad jūsų vyrai yra jums Gibraltaro ola. Mano vyras man padėjo šioj bėdoj. Lai jūsų šeimos būna įjungtos į tas svarbias šeimos problemas. Mes visi turime bendrų bėdų ir turime jas išgyventi. Mes turime vienas kitam padėti, padrąsinti.

Aš atstovauju jums visoms. Jūs gerai žinote mano gyvenimo istoriją, kadangi aš gyvenu iš kameros fronto. Bet yra daugybė tokių, kurios gyvena uždaru gyvenimu ir kenčia. Žinokite, kad stebuklinga dovana yra gyvenimas. Man buvo duota antra galimybė, bet aš nebuvo izoliuota. Aš atstovauju ne tik toms nežinomoms herojėms, kurių čia nėra, bet ir toms, kurios sėdite šioje salėje.

Atminkite, kad jūsų tikėjimas, meilė ir geras humoras padės jums pernešti tą ligą".

Klausimų ir atsakymų sesijoje A.J. buvo šilta ir labai atvira.

Paklausta, kodėl nešioja krūtų protezus, o ne pasirinko implantus, chirurginę rekonstrukciją, atsakė:

"Aš nešioju protezus.

Tai yra mano pasirinkimas. Kiekviena moteris turi gauti tvirtą abipusę informaciją ir nuspręsti, kuris pasirinkimas yra jai tinkamesnis".

Kalbėtojai laike jos programos buvo Meridia Hillcrest ligoninės prezidentas ir Co Charles Miner, sveikatos sistemų prezidentas Ceo Richard McCann, ligoninės viceprezidentė Donna Casey, Radiologijos direktorius Dr. Ronald Ross ir hematologijos / onkologijos šefas Dr. Elliot Dickman. Visų atsiliepimai buvo labai praktiški ir šilti.

Pav., Dr. Ross auditorijai tvirtino, kad Š. Amerikoje viena iš devynių moterų serga krūtų vėžiu. Tačiau,

jeigu vėžys anksčiau aptiktas tai po intervencijos ir gydymo 95% moterų pasveiks ta. Pasak jo Hillcrest ligoninė siekia ne tik fizinę bet ir dvasinę paramą suteikti sergančioms vėžiu moterims. Dabar esą nauja aparatūra, kurios pagalba be odos perpiovimo galima padaryti biopsiją.

Ši šilta informacinė popietė užbaigta didžiai pakelta nuotaika.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Eugedijus Butėnas (dešinėje) gauna III premiją už darbus išstatytus 21-je Lietuvių fotografų parodoje Chicagoje. Jį sveikina Budrio vardo Foto archyvo pirm. dr. M. Budrienė.

Ed. Šulaičio nuotr.

Šv. Kalėdų proga sveikinu savo
pacientus, artimuosius, savo
tėvelius – Mariją ir Igną, brolių Julijų
ir jo vaikučius – Andrių ir Kristiną

Dr. Viktoras Stankus

PATRIA

794 East 185 St. Cleveland, OH. 44119
Tel. 531-6720

Gero maisto ir gražių dovanų prekyba
sveikina visus savo klientus ir linki gerų
Kalėdų Švenčių ir
laimingų 1993 metų.

GALUTINIAI SEIMO RINKIMŲ DUOMENYS

(Atkelta iš 1 psl.)

26. Jarašiūnas Egidijus – Lietuvos sąjūdis
27. Skrebyš Kęstutis – Nepriklausomybės partija
28. Beinortas Julius – Lietuvos krikščionių demokratų partija
29. Bobelis Kazys – Lietuvos krikščionių demokratų sąjunga
30. Veselka Julius – Lietuvos demokratinė darbo partija
31. Antanavičius Kazimieras – Lietuvos socialdemokratų partija
32. Būtėnas Vladas – Lietuvos demokratinė darbo partija
33. Kunevičienė Elvyra – Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąj.
34. Šličkytė Zita – Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga
35. Pronckus Mykolas – Lietuvos demokratinė darbo partija
36. Uždavinys Ignacas S. – Lietuvos krikščionių demokratų partija
37. Vitkevičius Pranciškus S. – Lietuvos demokratinė darbo partija
38. Navickas Alfonsas – Lietuvos demokratinė darbo partija
39. Baranauskas Juozas G. – Lietuvos demokratinė darbo partija
40. Liutikas Vytautas – Lietuvos demokratinė darbo partija
41. Adomaitis Zenonas – Lietuvos demokratinė darbo partija
42. Nekrošius Juozas – Lietuvos demokratinė darbo partija
43. Velikonis Virmantas – Lietuvos demokratinė darbo partija
44. Kairys Antanas – Lietuvos demokratinė darbo partija
45. Stakvilevičius Mindaugas – Lietuvos demokratinė darbo partija
46. Petkevičius Vytautas – Lietuvos demokratinė darbo partija
47. Kanapeckas Vytautas – Lietuvos demokratinė darbo partija
48. Vaižmužis Albinas – Išskėlęs save
49. Kolosauskas Feliksas – Lietuvos demokratinė darbo partija
50. Saulis Vytautas – Lietuvos demokratinė darbo partija
51. Gylis Povilas – Lietuvos demokratinė darbo partija
52. Papovas Petras – Lietuvos demokratinė darbo partija
53. Juršėnas Česlovas – Lietuvos demokratinė darbo partija
54. Raišuotis Everistas – Lietuvos demokratinė darbo partija
55. Rupeika Benediktas V. – Lietuvos demokratinė darbo partija
56. Semenovič Zbignevas – Lietuvos lenkų sąjunga
57. Maciekianec Ryšard – Lietuvos lenkų sąjunga
58. Sadkauskas Algirdas – Lietuvos demokratinė darbo partija
59. Brazauskas Algirdas M. – Lietuvos demokratinė darbo partija
60. Pranevičius Vincentas – Lietuvos demokratinė darbo partija
61. Visakavičius Marijonas – Lietuvos demokratinė darbo partija
62. Albertynas Albinas – Lietuvos demokratinė darbo partija
63. Bajoras Arvydas – Lietuvos demokratinė darbo partija
64. Endriukaitis Algirdas – Lietuvos Respublikos piliečių chartija
65. Milčius Leonas – Lietuvos tautininkų sąjunga
66. Treinys Mečislovas – Lietuvos tautininkų sąjunga
67. Bubnys Vytautas J. – Lietuvos demokratinė darbo partija
68. Greimas Algimantas A. – Lietuvos demokratinė darbo partija
69. Pangonis Jonas – Lietuvos socialdemokratų partija
70. Gaška Kęstutis – Lietuvos demokratinė darbo partija
71. Balezėntis Alvydas – Lietuvos tautininkų sąjunga

Galutiniai Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų rezultatai daugiamandatėje apygardoje

Sąjūdžio koalicija (1-sis sąrašas)

1. Landsbergis Vytautas	9. Račas Antanas
2. Andrikiene Laima Liucija	10. Lideikis Tautvydas
3. Vagnorius Gediminas	11. Dringelis Juozas
4. Lapė Vaclovas	12. Listavičius Juozas
5. Uoka Kazimieras	13. Aleknaite-Abramikiene Vilija
6. Šaltenis Saulius	14. Zingeris Emanuelis
7. Stasiškis Antanas Napoleonas	15. Ziemelis Vidmantas
8. Kubilius Andrius	16. Eigirdas Arūnas
	17. Janonis Juozas

Lietuvos socialdemokratų partija (4-sis sąrašas)

1. Sakalas Aloyzas	4. Dagys Rimantas Jonas
2. Medvedevas Nikolajus	5. Plečkaitis Vytautas Petras
3. Rudys Audrius	

Lietuvos lenkų sąjunga (7-sis sąrašas)

1. Mincevičius Gabrielis Janas	2. Plokšto Arturas

Lietuvos krikščionių demokratų partijos, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos ir Lietuvos demokratų partijos jungtinis sąrašas (14-sis sąrašas)

1. Gajauskas Balys	6. Briedienė Vanda
2. Pečiūnas Saulius	7. Tartilas Juozapas
3. Saudargas Algirdas	8. Bogušis Vytautas
4. Miškinis Petras Algirdas	9. Jakučionis Povilas
5. Kryževičius Kazimieras Vytautas	10. Petrauskas Valdas

Lietuvos demokratinė darbo partija (15-sis sąrašas)

1. Kirkilas Gediminas	17. Požėla Juras
2. Jaskevičius Leonardas K.	18. Jurkėnaitė Gema
3. Būdytis Antanas	19. Ražauskas Algirdas
4. Genzelis Bronislovas	20. Zimnickas Vytautas V
5. Šiaulienė Irena	21. Baskas Antanas
6. Linkevičius Linas Antanas	22. Gričius Algirdas
7. Bernatonis Juozas	23. Alesionka Leonas
8. Lozuraitis Albinas	24. Pocius Algirdas
9. Buinevičius Vytautas A.	25. Kubertavičius Kęstutis
10. Arbačiauskas Vytautas	26. Mačiulis Valentinas
11. Bendinskas Aleksandras	27. Snežko Karolis Josifovičius
12. Kubilius Jonas	28. Juškus Vytautas
13. Karosas Justinas	29. Bloškys Romualdas Ignas
14. Bulavas Juozas	30. Markauskas Rimantas
15. Giedraitis Alfonsas	31. Tauras Algimantas P.
16. Bastys Juozas	32. Jagminas Bronislovas

Veikli Bostono Lietuvos Vaikų Globos narė, Brocktono Nukryžiuotojo Jėzaus seselė Helen Ivanaukaitė prie kepinių stalo, per metinį susirinkimą spalio 4 d. So Bostone. Prie stalo Dirvos bendradarbė L. Žiaugrienė.

L. Kulbienės nuotr.

TEISINGUMO VYKDYMAS IR KŪRIMAS

(Atkelta iš 1 psl.)

Jau šį straipsnį parašius, pasirodė XI-15 d. WASHINGTON POST vedamasis, kuriame sakoma, kad atsi-skleidžiančios Demjanjuko bylos machinacijos peržen-gė nerimą ir atsidūrė už siau-bo ribos... O kaip jūs gal-vojate?

* * *

Spalio 25 d. buvo priim-ta naujoji Lietuvos Konstitucija, kurioje du skyriai kal-ba apie teismus. Ši Konstitucijos dalis ypač rūpi, nes visi dabartiniai Lietuvos teis-ininkai yra komunistinės mokyklos išugdyti. Čia reikės ir Konstitucijoje prama-tytos teisinės struktūros, rei-kės profesinės etikos gairių, reikės laisvai bet atsakomin-gai mąstančio žmogaus. Ši-to visko iki šiol Lietuvoje nebuvo. Šitų bruožų dažnai trūksta net plačias teises tradicijas, ilgą teisinę isto-riją turinčiai Amerikai.

Žinome, kad Amerikos teisininkai bando Lietuvai padėti, patarti. Į Lietuvą yra nuvykusių Amerikos ju-ristų, yra siunčiama literatū-ra, į Ameriką atvyksta pasi-dairyti vienas kitas Lietuvos teisininkas. Visa tai gerai, bet su pagrįstu nepasitikėji-mu tenka klausti: ar tai Lie-tuvos teisininkai priims ir pritaikys, ar to užteks?

Reikalas rūpi, nes prie naujosios Konstitucijos rei-kės priderinti daug dabar veikiančių įstatymų. Kils daug principinių klausimų, reikės interpretacijų dabar priimties straipsniams. Sei-mas turės paskirti net 9 Konstitucinio teismo teisė-jus.

Salia Konstitucinio teis-mo, Konstitucija pramato Lietuvos aukščiausiąjį teis-mą, apeliacinį, apygardų ir apylinkių teismus! Konsti-tucija numato prokurorus ir tardytojus. Kaip ir daugelyje kitų vietų, Konstitucija numato dar nepriimtus įsta-tymus – taigi primasis Sei-mas turės ne tik daug darbo,

bet – su naujais įstatymais–didelės įtakos Lietuvos atei-čiai.

Su nepasitikėjimu sutin-kant Lietuvos Seimo rinki-mų rezultatus, tenka klausti, kaip bus ši juridinė sistema igyvendinta? Ar jos nepikt-naudos buvę komunistai? Kaip bus toliau tvarkomi po litinių kalinių, tremtinių, par-tizanų reikalai? Kas darysis su priešbolševikinės rezis-tencijos viešumon išėjusia medžiaga, su KGB archy-vais? Pagaliau ar įvyks koks nors Lietuvos Niuren-bergas sovietams?

Lietuvoje veikia Lietu-vos teisininkų draugija (LTD), o pavasarį Vilniuje įvyko pirmasis pasaulio lie-tuvių teisininkų kongresas. Atrodo, kad to kongreso va-

dovybė buvo patekusi į va-karuose gyvenančių naivių, o Lietuvoje – manipuliuo-jančių, su komunistine pra-citimi operatorių rankas ir dabar LTD yra praradusi ry-šius su Amerikos ir Kana-dos lietuvių teisininkais.

LTD vicepirmininkas, po Ameriką savo laiku pla-čiau pasisvaistęs A. Bartu-sevičius buvo pašalintas iš pareigų, o jam atsisakius pa-tekėti kongreso organizaci-nės ir finansinės veiklos ataskaitą, jo veiklos įverti-nimas atiduotas Lietuvos prokuratūrai. Čia sukasi kalba apie iš Vakarų gautų \$18,000 sumą ir t.t...

Tad su tokiais rūpesčiais, su tokiomis kontraversijo-mis žvelgiame ne tik į nau-josios Lietuvos Konstituci-jos igyvendinimą, bet ir į vi-są, teisingumo vandenį plukdančią upę.

(1992-XI-14)

(Pabaiga sekančią savaitę)

O, ŠIRDIE...

(Atkelta iš 4 psl.)

būti mūsų liūdininku! –Lėk-tuvo kapitonas atsisuko į mane, linktelėjo galva, o dabar jau ir antroji patamau-toja man dėkojo.

Kai sekančios dienos vė-lyvą popietę skridau namo, lipant į lėktuvą mane pasiti-ko ta pati įgula. Patamauto-jos mane iš karto pažino ir pasveikino kreipdamosi į mane pavarde. Tą vakarą aš skridau kaip koks iš tūkstan-čio ir vienos nakties pasakų farukas. Tokio dėmesio, to-kio patarnavimo niekada daugiau savo gyvenime ne-teko patirti. Na, jei paty-riau, tai tik šidies operacijos metu; tačiau tuomet ir aplin-kybės buvo visai kitokios.

Darbovietėje reikalai taip susiklostė, kad apie pus metį man teko skraidyti ko-ne kas savaitę. Kartais pa-taikydavau skristi ir su ta, jau anksčiau susipažinta įgula. Tos įgulos sąstate vyresnioji patamautoja bu-vo Elena. Po kelių skridi-mų mes visi save laikėme gerais pažįstamais ir, Ame-rikoje įprasta tvarka, vienas

kita vadinome vardais.

Kai atskrisdavau į Chi-cagą, dažnai apsistodavau miesto centre, Palmer Hau-se viešbutyje. Ten būdavo apnakvinamos ir tos lėktuvų firmos įgulos. Ne karta te-ko su jais vakarieniauti, kal-bėtis. Kartais, kai jie sekan-čią dieną niekur neskrisda-vo, pasėdėdavau su Elena ar jos bendradarbiais ir vieš-bučio bare.

Elena nebuvo iš pačių jaunųjų patamautojų kartos, daugiau kaip penkiolika me-tų išskraidžiusi, ji buvo ma-čiusi daug pasaulio, o savo firmoje galėjo rinktis skridi-mų tvarkaraščius. Ji buvo prityrusi profesionalė, savo darbu labai patenkinta. me-tai, tiesa, darė savo. Aš spė-liojau, kad dabar ji svėrė gal dešimčia svaru daugiau, ne-gu tais laikais, kai pradėjo skraidyti. Tačiau tie svarai jos išvaizdos negadino: ji atrodė elegantiškai ir propor-cingai. Ką čia, ji buvo gra-ži, patraukliai atrodanti mo-teris.

(Bus daugiau)

Balsupių sodybos paslaptis

Justinas Sajauskas

Šio rašinio autorius Justinas Sajauskas, jį siųsdamas priminė, kad jis Lietuvoje buvo atspausintas "Knygnešio" 11 numeryje.

1918 m. vasario 16 dieną Vilniuje, Didžiojoje g. Nr. 30 Lietuvos Taryba priėmė nutarimą, skelbiantį Lietuvos valstybės nepriklausomybę. Pasak spaudos, buvo pasirašyti du nepriklausomybės akto egzemplioriai. Vienas jų liko pas Tarybos pirmininką Joną Basanavičių ir dingo greičiausiai po šio mirties 1927 m. vasario 16-ąją. (Ši diena bus lemtinga dar vienam pasakojimo veikėjui). Kitas Akto egzempliorius buvo saugomas atskirai ir po metų atsidūrė Respublikos Prezidento kanceliarijos viršininko žinioje.

Kanceliarijai vadovavo Pijus Bielskus, gimęs 1880 m. sausio 11 d. Marijampolės apskrityje ir valsčiaus Balsupių kaime, mokėsis Marijampolės gimnazijoje ir Seinų kunigų seminarijoje. 1903 m. įšventintas kunigu, 1904-1910 m. dar studijavo Friburgo ir Louvaino universitetuose. Gavęs filosofijos daktaro laipsnį, 1910 m. grįžo Lietuvon ir iki 1914 m. profesoriavo Seinų kunigų seminarijoje. 1915 m. evakuotas į Tambovą, vadovavo "Žiburio" draugijos mergaičių gimnazijai. 1918-1919 m. jis vėl profesoriavo Kaune, o 1919 m. birželio 16 dieną išvyksta į Paryžiaus taikos konferenciją kaip Lietuvos delegacijos narys. Nuo 1920 m. kovo 1 dienos jis – Lietuvos užsienio reikalų ministro patarėjas, delegacijos siūnoms su Latvija nustatyti narys. Nuo 1921-ųjų balandžio 10 d. – Prezidento kanceliarijos viršininkas.

Pridėję, kad tiek studijuodamas, tiek dirbdamas Pijus Bielskus dar bendradarbiavo lietuviškoje spaudoje, kad mokėjo bent 7 kalbas, prieš akis turėsime tipišką to meto inteligento ir valstybės veikėjo biografiją. Netipiška ji pasidarė 1940-ųjų birželį Lietuvon plūstelėjus Raudonajai armijai.

Zuzana Rutkauskienė prisimena, kad tą dieną kunigas Pijus Bielskus dalyvavo primicijose Plutiškėse. Grįžęs į sukrėtą Kauną, pasigedo ne tik daugelio savo kanceliarijos darbuotojų, bet ir paties Prezidento.

Tų pačių metų rugpjūčio 1 dieną datuotuose prisiminimuose Marija Valušienė rašo, kad birželio 15 d. Marijampolėje kartu su kitais

besitraukiančiaisiais jį laukė "dr. Bielskaus su pasais". Jos vyro liudijimu, apie 18 val. šitie pasai jau buvo antspauduojami.

Šios smulkmenos kažin ar būtų vertos dėmesio, jei ne viena aplinkybė: gabendamas bėgliams užsieninius pasus, Pijus Bielskus iš seifo ištraukė ir nepriklausomybės aktą.

Kas bėgo – išbėgo, o vyriausiasis Prezidento raštvedys iš Marijampolės pasuko į netoliese esančią tėviškę, kurioje šeiminkauja vyresnysis brolis buvęs knygnešys Vincas. Pasitarę broliai paslepia brangų dokumentą, ir Pijus vėl grįžta į Kauną: naujasis Prezidentas Justas Palcckis neužmiršo kadaise jam pagelbėjusio kanceliarijos viršininko ir pasiūlė toliau dirbti įprastą darbą. Bent jau – kol bus Prezidentas ir jo kanceliarija.

Balsupiuose likęs brolis tokio globėjo neturi ir 1941-aisiais su visa šeima atsiduria gyvuliniam vagone.

Tą patį birželį tikrai kitu ešelonu iš Kėdainių išvežama ir jo dukters Zuzanos šeimyna. Po mėnesio kelionės neįtikėtino atsitiktinumo dėka šeimos susitiko No vosibirskė ir toliau gyvena kartu – kiek kam buvo lemta. "Paleidimo" nesulaukė senasis knygnešys ir jo žmona, po tais pačiais kedrais atgulė jų sūnus ir žmona.

Grįžo duklė. Tai jai, šiuo metu devintą dešimtį pradėjusiai, Tėvynė turi būti dėkinga už sugrąžintus knygnešio palaikus ir už žinią apie Aktą.

– Sibire tėvas dažnai apie jį pasakojo, – prisimena moteris. – Sakė: vaikai, jei grįšit – neužmirškite!

Tuo tarpu tremties ir kitokių laikmečio kataklizmų išvengęs Pijus Bielskus Kaune pradėjo lankytis pas tolimą savo giminaitį Kazį Rėklaitį. Dabar jau sunku atsekti, kada buvęs valstybininkas, dabar sodininkas, patikėjo bičiuliui Akto paslaptį. Pagaliau tai nesvarbu. Svarbu kita: 1956-ųjų pradžioje paslaptį iš tėvo sužinojo šešiolikmetis sūnus Vytautas Rėklaitis. Tuo metu jis dar nesuvokė išgirstos žinios svarbumo. Tų pačių metų vasario 16-ąją Kazys Rėklaitis mirė.

Į laidotuves atskubėjo Pijus Bielskus, bet šešiolikmetis praleido ir šią progą sužinoti Akto buvimo vietą.

Daugiau tokių progų nepasitaikė.

Tai gi praėjus 30-čiai metų nuo paslėpimo, akto paslaptį vėl žinojo dviese: Mykolo Žilinsko paveikslų galerijos darbuotoja Zuzana Bielskutė-Rutkauskienė ir KPI dėstytojas Vytautas Rėklaitis. Tarkime, kad dviese, nes tuo metu slapta vietoje žinojo dar viena knygnešio V. Bielskaus duklė, dar viena buvusi 1941-ųjų tremtinė – Adelė Rėklaitienė, tačiau iki pat savo mirties 1988 m. lapkričio 23 d. ji niekam apie tai neprisitarė. Kaip tas trečiasis biblinis tamas, ši moteris be naudos laikė paslėpusi jai patikėtą lobį. Tam už tai buvo grįžusio šeiminko pasmerkimas. Tauta – šeimninke, ar tu taip pat pasmerksi pemelyg įbaugintą savo dukrą?

1971 m. Z. Rutkauskienė ir V. Rėklaitis susitiko, išsišnekojo. Abiejų žinios apie Akto paslėpimo aplinkybes ir vietą sutapo. Sutarė: reikia važiuoti į Balsupius.

Šioje vietoje knietė knieti pasamprotauti neišsamiama tema "Kas būtų, jeigu...". Tuščias darbas! Gyvenimas nepažįsta variacijų, tik faktus, ir tik juos apmąstydami galime atrinti sau širdį dėl praradimų ar, priešingai, džiaugtis radiniais.

Balsupiuose Vytautas Rėklaitis pasirodė 1989-ųjų liepą. Drauge atvažiavo KPI darbuotojai Kęstutis Pocius, Rytis Indrašius, Vytautas Muruška, Eimutis Karčiauskas bei jaunieji Rėklaičiai – Kęstutis ir Vilgaudas. Šiek tiek pavėlavęs prie jų prisijungė Z. Rutkauskienės anūkas Vytautas Janulionis.

Kolūkio vadovybė geranoriškai sutiko ieškotojus, davė jiems traktorių. Daug negaišnodama grupė patraukė į laukus, kur tarp pelkės, vietinių vadinamos Galubaliu, ir Juodupės upelio kalnelin kabinosi Bielskų vienkiemis.

Namo nebuvo.

Dar 1970-aisiais jis liko be gyventojų, o kitais metais melioratoriai sodyba sulygino su žeme. Buldozeriai pasidaravo taip smagiai, kad išnyko ne tik namas ir kalnelis, ant kurio jis stovėjo, bet suiro dargi patys namo pamatai. Griuvėnos, kaip vėliau paaiškėjo, buvo sužertos į upelį.

Dabar ant sodybos griuvėsių vėl sukiojosi traktoriai. Traktorininkas, jaunas vyrukas, rytoj turėjęs šeimyninę šventę, skubėjo rasti tai, ko buvo prašomas, bet sodybos – nė ženklo. Paieškos grėsė baigtis greičiau nei norėta.

Nesibaigė. Sužinojęs, kas čia vyksta, kaimyninės sodybos gyventojas atnešė Bielskynės nuotrauką, darytą prieš pat nugriovimą. Pasinaudodamas šia fotografija, jos negatyvu bei radus kadaise pakimėję augusios liepos kelmą, pavyko išsiaiškinti, į kurią pusę buvo nustumtos žemės, kur stovėjo namas, ūkiniai pastatai.

Gyvenamojo namo būta didelio, dviem galais. Po grindimis – du rūšiai: didesnis, maždaug 3X4 m ploto, ir mažesnis, į kurį nusileidus, pasak Z. Rutkauskienės, "nebuvo kur apsisukti". Į šį, mažesnį, buvo įlipama iš prieangio. Tarp rūšių namo centre stovėjo krosnis.

Brolių Bielskų liudijimu, Nepriklausomybės aktas buvo pakastas rūsyje po šitos krosnies kaminu.

Darbuodamiesi kastuvais ir traktoriais, vyrai pirmiausia aptiko mažąjį rūšį, "sklepuką" vietinė tarme. Jo sienų tebuvo menki likučiai, nesiekiantys žmogaus kelių. Iki pietų "sklepukas" buvo išvalytas ir ištirtas. Jokių dokumento žymių jame nebuvo aptikta.

Po pietų traktorininką pakeitė ekskavatorininkas, vėliau, rizikuodamas užsitraukti giminės rūstį, grįžo ir traktorininkas. Darbas paspartėjo. Po valandos kitos buvo atkasti ir didžiojo rūšio pamatai, teisingiau – jų žymės. Pasiekę ir išvalę betonines rūšio grindis, vyrai nustatė minėtos krosnies bei kaminų vietą. Šią vietą kastuvais perkasė iki nejudintos žemės. Deja, to,

ko ieškojo nerado nė čia.

Kas dar pasakys, kur buvo suklysta? Koks buvo tas Vienintelis Teisingas Veiksmas, po kurio šandien turėtume nepriklausomybės akto, reikšmingiausio mūsų moderniosios istorijos dokumento, originalą? Pagaliau ar tas Veiksmas buvo įmanomas? Po karo Bielskynėje gyveno net 7 šeimos, kurios savo varganą būvį ne kartą pavairindavo pasakojimais apie sodyboje viešėjusius ponus ir generolus. Kuris nors "vietinis" galėjo nuo žodžių pareiti prie darbų, juo labiau kad 1940-aisiais Aktas buvo slepiamas pasukubom, taigi – negiliai.

Neabejotina, kad Aktas buvo paslėptas sodyboje.

Pijus Bielskus, gyvenimo pabaigoje įdarbintas Kauno Domaševičiaus tub. dispenseryje sodininku, vasaromis atvažiuodavo į tėviškę, ilgai stoviniudavo prie Galubalio, žvelgdamas į kaskart labiau nykstančius trobesius. Galime tik spėliuoti, ar šie atsilankymai tebuvo gražūs sentimentai, ar šis tas daugiau.

Paskutinį kartą jis atvažiavo 1958 metų gegužį ir prisipyręs prašė namo gyventojų, kad leistų bent vieną naktį praleisti po gimto stogu. Neįsiprašė. Po dviejų mėnesių, liepos 14-ąją, buvęs Prezidento kanceliarijos viršininkas ir Nepriklausomybės akto saugotojas mirė ir buvo nulydėtas į Kauno Panemunės kapines.

(Nukelta į 8 psl.)

GRAŽIAUSIŲ ŠVENČIŲ LINKIME
VISIEMS SAVO KLIENTAMS!

SMITH BROS

DRY CLEANING • COMPLETE FABRIC CARE
719 East 185th St. • Cleveland, Ohio 44119 • tel. 481-3553
DRY CLEANING AND TAILORING WELL DONE!!!

Visiems
esantiems ir būsimiems klientams
gerų šv. Kalėdų ir 1993 metų!

VILLA ROSA PIZZA

853 E. 185 ST.
Tel. 486-5545

JUGOSLAVIJA IR MĖLYNOJI ADRIJA

Henrikas Stasas

Visa aplinka nepaprastai turtinga gamtiniu grožiu ir istorinėm retenybėm. Tipiška viduramžių statyba, sidabriniai alyvmedžiai ir žalios pušys aukštų kalnų fone, manau, galėtų suteikti dailininkams neribotą skaičių temų.

Privažiavome vieną gražiausių Adrijos įlankų, kurios vandenyje atsispindėjo kalnai ir spalvingi Kotor miesto pastatai su bažnyčių bolštais ir mečečių minaretais. Gėrėjomės daugiau bendra šio miesto panorama ir centre stovinčia šv. Tryphono arba Tripuno katedra. Šv. Truphonas buvo vienas iš trijų kankinių, kurie 250 metais p. Kr. buvo nukankinti Nicėjoje.

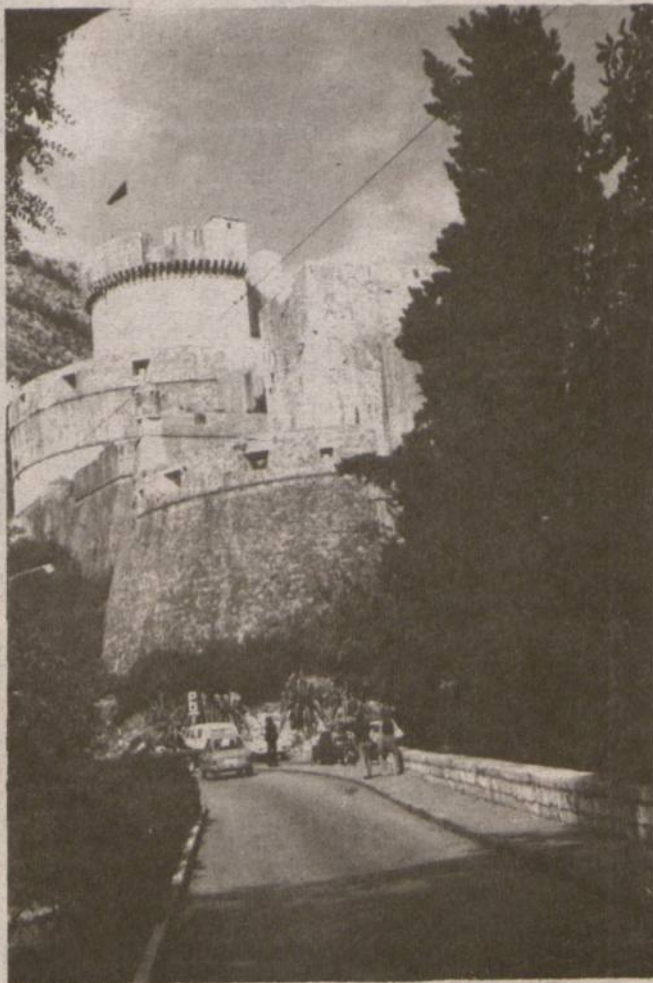
Katedra iš ankstyvųjų viduramžių, labai įspūdinga. Jos vakarinė daly iškilę du stambūs bokštai, kuriuos skiria nepaprastai plati arka. Tai tikras romaniškojo stiliaus šedevras. Vidus labai erdvus, architravą puošia garsių menininkų drožiniai, kuriais vaizduojama šv. Tryphono gyvenimo istorija. Toliau šventojo didelė statula, kuris vienoje rankoje laiko katedros modelį. Be to, katedroje ir nemažai šventojo relikvijų.

Apžiūrėję katedrą vyko me toliau. Palci kelią augo seni alyvmedžiai, kurių lapai saulės nušviesti žvilgėjo lyg sidabras, tarpukalnėse matėsi nemažos kaimenės avių, kurias ganydavo dažnai vienas senesnio amžiaus aviganis. Vieną tokį sutikome prie kelio, kurį užkalbi-

nom. Pasiūliau jam amerikonišką cigaretę, kurią jis paėmęs į ranką, pavartė, nusišypsojęs padėkojo ir prašė: "Tai jūs turbūt būsite iš turtingiausio pasaulio krašto – Amerikos". Prisi- pažinau, kad iš Amerikos ir atsisveikinę su aviganiu va- žiavome toliau.

Apsukę kalną privažia- vome vėl Adrijos pakraštį, kelias čia buvo gana aukštai iškilęs virš jūros ir prieš akis atsivėrė nepaprasta jū- ros panorama su nedidele sala netoli kranto, kuri lyg grybais apsodinta raudonų stogų spalvingais pastatais. Sustojome ir iš viršaus gė- rėjomės nepaprastu vaizdu. Tai Sveti Stefan sala, kuri dabar paversta tikra turizmo atrakcija. Anksčiau čia bu- vęs žvejų kaimas su origi- naliais pastatais, kurie dabar paversti prabangiais viešbu- čiais ir kitais turizmui būti- nais įrengimais. Salą pasiek- ti dabar galima ir sausumos keliu, nes ji su krantu su- jungta pylimu virš kurio iš- vestas geras asfaltuotas ke- lias.

Taip visas pajūrys iki Al banijos sienos pilnas netikė- tumų, gražių vasarviečių ir žavinčios gamtos. Pasiekę Petrovac vasarvietę pasuko- me į kelią vedantį per Serbi- jos kampą į Titograd ir iš- ten į Macedoniją. Titogradą pasiekėm vidurdienį, tad ne- gaišdami pavalgėme resto- rane ir vyko me toliau per Serbijos sritį, kuri čia vadi- nama Kosava. Viso pirma čia krito į akis kirilų alfabė- tu kelių užrašai, kurie suda- rė tam tikrų nepatogumų kelionė. Kelias čia ėjo pa- gal Albanijos sieną, per miš- kingus plotus, kurie buvo apsupti kalnais. Kraštas čia labai retai apgyventas, nes gamta nepalanki žemės ūkiui. Tik keletą nedidelių kaimų teko pastebėti kalnų papėdėse, kurie sudarė gana vargingą įspūdį. Prieš pasie- kiant šios srities miestelį Kosovska Mitrovica, ant nedidelės aukštumos iškilo horizonto senos pilies griu- vėsiai. Tai Zvečan pilis, ku- ri originaliai buvusi romėnų tvirtovė. 12 šimt. ji buvo serbų atstatyta ir panaudota kare su turkais. Už Ko- zovska Mitrovica kelias vė- vedė per neapgyventas vie- tas ir nepaprastai šurkščius kalnynus. Čia važiuojani teko važiuoti per visą eilę tunelių, kurių suskaičiau net 29. Šilta rugpjūčio diena baigėsi ir saulei pasislėpus už aukštų kalnų pradėjo tem- ti. Nežinojome, kaip toli

Dubrovnike romėnų statyta tvirtovė.

H. Staso nuotr.

dar artimiausias miestelis ir kur bus galima papildyti benzina, nes tankas jau vi- siškai tuštėjo. Tad sutemus, tarp tokių nesimpatiskų kal- nų ir miškų pasidarė truputį neįdomu. Tačiau išlindus iš paskutinio tunelio pastebė- jome toluoje šviesą. Ne- trukus privažiavome nedi- delį miestą Priština, kuris yra šios srities sostinė. Su- radome čia viešbutį ir pali- kome nakvoti. Kai tik prie viešbučio pastačiau automo- bilį, tuoj atsirado apie 20 vaikų, kurie siūlėsi valyti automobilį. Sunku buvo ap- sispręsti, kuriems tą darbą pavesti. Pagalvojau valy- ki te visi, o atlyginimą pasida- lysite. Tad taip ir buvo visi supuolę per keleta minučių jį nuvalė. Vakaras buvo šil- tas ir miego nesinorėjo, tad apie 11 val. išėjome iš vieš- bučio pasidairyti po miestą. Išėję į gatvę pastebėjome nie- kur nematytą žmonių judė- jimą. Gatvė buvo sausakim- ša, žmonių ne tik šaligatvyje, bet ir gatvėje. Šita masė žmonių judėjo iš vieno galo į kitą ir vėl atgal iki po vi- dumakčio. Galima drąsiai sa- kyti, kad 100% to miesto žmonių tą naktį buvo gatvė- je. Paklausius vieno iš gy- ventojų, ką tai reiškia? Ga- vau tokį atsakymą... "Na- mai mums reikalingi tik mie- gu, o gatvė – gyventi". Tai tokie keisti šio miesto pa- pročiai. Priština nors anks- čiau buvusi serbu karalių rezidencija, tačiau dabar iš- to laiko nieko nėra išlikę, kas primintų karalių buvi- mą. Kiek įdomesnę šio miesto dalį sudaro turkų kvartalas su charakteringa jų statyba ir mečetėmis. Kiek apžiūrėję miestą vyko me toliau į Macedoniją. Kelias

vedė per aukštus kalnus ir derlingus slėnius. Žmonės čia verčiasi daugiausia taba- ko auginimu. Slavai šį kraš- tą pasiekė jau apie 500 metų pr. Kr. O labiausiai šis kraš- tas iškilo Aleksandro Di- džiojo laikais, t.y. apie 356-323 pr. Kr. Iš to laiko yra užsilikę iki šiol dar cėlė vie- tovių su graikų pavadinimi- mais, kaip Heraclea, Lynces- tis ir kt. Savo aplinka šis kraštas daug skiriasi nuo Kroatijos ir Slovenijos. Čia visiškai skirtinga statyba ir žmonės. Kiekvienas ūkinis kas čia užtvėręs savo sody- bą stora mūro siena ir jų na- mai yra kartu ir jų tvirtovė. Privažiavome krašto sostinę Skoplje. Tai senas miestas, kuris jau prieš 6000 metų buvo žinomas ir per jį ėjo pagrindinis kelias iš Euro- pos į Aegėjos jūrą. Šalia ki- tų turistinių atrakcijų gal- įdomiausias čia yra turkų kvartalas. Stilingi turkų pa- statai ir bazaras su 1000 par- duotuvių sutraukia daugybę turistų. Čia galima matyti dar net senas karavanų su- stojimo užėigas. Mustapha Pasha vardu pavadinta me- četė, kuri buvo statyta 1942 metais skaitoma viena iš gražiausių šiame mieste.

Nors mieste yra nemažai senų namų, kurie čia išsilikę iš turkų viešpatavimo laiko- tarpio, tačiau naujieji pasta- tai čia dominuoja ir make- doniečiai skaito Skoplje nauju miestu. Mat Skoplje VI-tame, XVI-tame šimt. ir visai neseniai 1963 me- tais labai nukentėjo nuo stip- rių žemės drebėjimų, kurie apie 80% senų pastatų su- naikino. Iš naujų pastatų labai imponuojantis yra šio miesto modernus universi- teto kompleksas ir archeolo-

ginis bei tautinis muziejus. Tad keliolika valandų pra- leidę šiame mieste, vyko me toliau keliu, vedančiu per Vardar upės slėnį, šalia se- nojo karavanų kelio. Čia už keliolikos km. nuo Skoplje pravažiavome seno romėnų miesto Skupi griuvėsius. Toliau tarp banguojančių aukštumų kitas Macedoni- jos miestas Titov Veles, ku- ris šios srities žemės ūkio ir industrijos centras. Tai ne- didelis turkų dominuojantis miestas išsidėstęs aukštumų terasose ir šią saulėtą popie- tę atrodo labai žavingai. Už Titov Veles gamta gana įdo- mi savo įvairumu, nes čia siauri tarpeliai su sriaui- niom upėmis dažnai keičiasi į banguojančius slėnius ir vėl grįžta į žaliuojančios augme- nijos nuspalvintus kalnus. Už kalnų žaliuojančiam slė- ny pasiekėm Graikijos sie- ną, kur ir atsisveikinom su Jugoslavija.

Tačiau ilgai akyse dar stovėjo ta stebuklingoji Ad- rijos pakraščio gamta, per kalnus besiraitanti Jadrans- ka magistralė, balti raudon- nais stogais besipuošiantys namai, kurie ten skendėja tarp žalių skėtinių pušų ir sidabrinų alyvmedžių, seni graikų, romėnų kultūros pa- minklai, turkų statyti akme- niniai tiltai, kurie jungia sriaunių upių uolėtus kran- tus, pastelinių spalvų meče- tės su grakščiais minaretais, spalvingi fiordai už kurių slėpėsi romantiški mieste- liai, mėlynoji Adrija su daugybe salų, kurių balti pastatai ir smailūs bažnyčių bokštai atsispindėjo tam- siam vandeny ir pagaliau tie žmonės, kuriuos ten suti- kome, kaip mielus, draugiš- kus turistų globėjus.

(Pabaiga)

BALSUPIŲ PASLAPTIS

(Atkelta iš 7 psl.)

Prabėgs metai. Tėviš- kėn, kaip dainuojama dai- noj, sugriš visi gyvi ir numi- rę seniai", tik nė vienas jau neatskleis čia buvusios so- dybos paskutinės paslapties.

O gal taip geriau? Gal tikrai geriau, kad Aktą kaip tą jotvingių žodynėlį nesu- degins fanatikas, kad kaip Lietuvos Metrika jis nebus svetimųjų pasisavintas ir iš- vėžtas, bet amžiams liks čia, knygnešių žemėje, idant pa- vasariais prasikaltę žole ar kelio dulke nusklestų pra- celiui ant skruosto?

Būdamas Sūduvoje, skai- tytojau, būtinai prisimink kaima prie Balsės. Balsu- piai – toks gražus vardas!

Visai kaip Lietuva.

KONTEINERIAI
I LIETUVĄ siunčiami KAS
SAVAITE per TRANSPAK
firmą.

59 CENTAI UŽ SVARA
virš 100 svarų..

CLEVELANDO
apylinkių gyventojai
vežkite – PAK MAIL
(Rūta Degutienė)
28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, OH 44092
216-943-4662

**IEŠKOMAS JONAS
PAKELTIS**
1944 metais išvažiavęs iš
Lietuvos ir dingęs be žinios.
Kas apie jį turite žinių, pra-
šome pranešti: telef. 1-313-
751-6718, arba rašyti:
11473 Edgeton Dr.
Warren, MI. 48093.

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

AMERIKIEČIAI OPERAVO LIETUVOS VAIKUS VILNIUJE

Pasikalbėjimas su Loreta Stukiene

Edvardas Šulaitis

Kas yra Loreta Stukienė, daug aiškinti nereikia. Ji gimusi Chicagoje ir čia buvo aktyvi Lietuvos Vyčių organizacijos veikėja, daug dirbusi savo tėvų krašto labui. Ištekėjusi už kito didelio lietuvių darbuotojo dr. Jokūbo Stuko, ji išsikėlė gyventi į New Jersey valstiją (netoli New Yorko) ir ten toliau darbuojasi lietuvių naudai įvairiose lietuvių organizacijose.

Prieš maždaug pora metų kartu su savo vyru dr. Jokūbu Stuku sugalvojo projektą, kaip būtų galima pagelbėti Lietuvos vaikams. Jiedu suėjo į kontakta nedideliame Browns Mills miestelyje, New Jersey valstijoje (jie netoli ten gyvena) esančia Deborah vardo ligonine, kuri yra pagarsėjusi savo "Pasaulio Vaikų Programa" (pagal ją yra operuojami vaikai bet kur pasaulyje, kurie turi įgimus širdies defektus).

Ši ligoninė neatsisakė padėti ir Lietuvos vaikams ir tokiu būdu šį rudenį į Vilnių iš tos ligoninės pajudėjo net 52 medicinos, administracijos ir informacijos žmonės, kurių tarpe, buvo ir pati Loreta, vienintelė iš lietuvių tarpo.

Loreta neseniai grįžo į namus ir paprašė ją pasidalinti mintimis apie visą šį projektą, o taip pat ir apie pačią kelionę ir nuveiktus darbus. Ji tai padarė ir atsakymus mums atvežė jos vyras dr. J. Stukas, važiuavęs Chicago į ALT ir SLA suvačiavimus. Dr. Stukas, kuris yra žinomas radijo programos vedėjas New Jersey valstijoje ir daugelio lietuviškų organizacijų darbuotojas, dar pridėjo informacijų iš savo patirties.

Pradžioje prašėme nupasakoti – koks buvo kelionės tikslas?

– Šis mano vizitas į Lietuvą nebuvo atsitiktinis, bet jis sutapo su 52 Deborahs medicinos darbuotojų, širdies ir plaučių ligų specialistų kelione į Vilnių. Dr. Jokūbui Stukui ir man buvo gimusi mintis skatinti ir stumti Lietuvai šį labai reikalingą pagalbos projektą. Todėl mes pradėjome veiklą kaip parūpinti lėšų, kurios buvo reikalingos šios grupės narių kelionei apmokėti į Lietuvą. Būti Lietuvoje aš pasirinkau kaip tik tuo pačiu metu ir pareiškiau norą padėti ten kaip vertėja, prisidėti prie visuomeninės informacijos darbų, ar kuo kitu pagelbėti Lietuvai.

Būdama Lietuvoje aš džiaugiausi galėdama ilges-

buvo sėkmingos ir tie vaikai šiuo metu visi sveiksta savo namuose. Deborah specialistai parodė daug dėmesio vykdydami šį projektą – nuo operacijos, po operacinio atsigavimo iki paciento

atstovų. Aš jaučiau malonumą, kad turėjau galimybę prisidėti ir dalyvauti jaunutės mergaitės Miglės Grigutytės ir jos tėvų vaizdajuostės ruošime, kai tas vyko Grigučių bute. Miglė buvo pirmoji Lietuvos pacientė, kurią operavo Deborahs ligoninė jai būnant 6 mėnesių amžiaus. Ši ligoninė išgelbėjo jos gyvybę ir po šios operacijos buvo užmegsti ryšiai pradėti vaikų operavimo misiją Lietuvoje. Šiandien Miglė jau yra dviejų metų amžiaus, laiminga, gudri ir judri mergaitė.

– Gerai žinome, kad Jūs ir Jūsų vyras dr. J. Stukas buvote šio projekto pradininkai ir vykdytojai, kas liečia pasiruošimo ir organizavimo darbus. Tačiau spau-

ir kad su Bendruomenės \$2,600 auka buvusi šio projekto pradžia ir kad Bendruomenės žmonės parūpino Amerikos Transportą C-141 nuskraidinti dovanas į Lietuvą.

Žinoma, esame dėkingi Lietuvių Bendruomenei už finansinę bei politinę talką, tačiau tiesos iškraipymas privalo būti atitaisytas. O faktai yra tokie:

1. Ši akcija prasidėjo šių metų vasario mėnesį ir po nui Stanley Fryczinski prašant, mes kas savaitę per Lietuvos Atsiminimų Radio laidas kreipėmės į visuomenę prašydami remti šį užmojį. Pirmoji 500 dolerių auka jau buvo gauta vasario 2. Iki liepos vidurio jau buvo gauta 33,000 dolerių, dau-

Vilniaus Universiteto ligoninėje Dr. Mc Grath operuota mergaitė sveiksta.

nį laiką praleisti su Amerikos ir Lietuvos gydytojais Vilniaus universiteto ligoninėje, kur buvo vykdomi paruošiamieji darbai 19-kos vaikų operacijoms. Galiu sąžiningai pranešti, kad Amerikos lietuvių aukos buvo tikrai tiksliai panaudotos. Devyniolikai širdies ligom sergančių vaikų, nuo 3 iki 8 metų amžiaus, pradedant rugsėjo 21 dieną buvo padarytos operacijos, kurias atliko pasaulinio garso chirurgas dr. Lynn McGrath. Kick žinau, visos operacijos

išrašymo į namus. Prieš operuodamas dr. McGrath pats smulkiai papasakodavo visas detales kiekvieno vaiko tėvams, t.y. susijusių pavojaus riziką, sėkmės galimybes, ir išlikimo šansus – taip aiškino Loreta Stukienė.

– Ką galite papasakoti apie Deborahs ligoninės gydytojus bei kitą medicininį personalą, kuris buvo nuvažiuavęs ir dirbo Vilniuje – toliau paklausėme pokalbininkės.

– Aš pastebėjau, kad šie Deborahs ligoninės darbuotojai yra gerai organizuoti ir susiklausę vienas kitą. Kiekvienas narys tiksliai žinojo savo užduotį. Be medicinių jų tarpe dar buvo ligoninės administratorius, advokatas, teisininkas, ir visuomeninių ryšių atstovas. Jie filmavo vaikus prieš, laike operacijos, ir po jos. Jie taip pat darė pasikalbėjimus su vaikų tėvais, filmavo Vilniaus apylinkes, žmonių buitį ir siekė kuo daugiau pokalbių su įvairiais asmenimis vienaip ar kitaip susijusiais su šia misija. Man buvo malonu, kad galėjau būti vertėja tarp amerikiečių ir vaikų tėvų, tarp Lietuvos medikų ir spaudos

Operuotų vaikų motinos su Loreta Stukas (viduryje) ir niursių vadove Petre Palaitiene (dešinėje) Vilniaus Universiteto ligoninėje.

doje kai kurie Lietuvių Bendruomenės pareigūnai spėjo pasigarsinti, jog čia daugiau mažiau buvo jų nuopelnai. Ką galite dėl to pasakyti?

– Mūsų pastangų rezultatai buvo tikrai džiuginantys. Bet galite įsivaizduoti mano nusivylimą kai grįžus iš Lietuvos perskaičiau lietuvių spaudoje (Drauge, rugsėjo 12 ir Dirvoj rugpjūčio 24) straipsnius kur buvo duota suprasti, jog šis projektas buvo Amerikos Lietuvių Bendruomenės darbas, prasidėjęs liepos viduryje, gavus Deborahs raštą

giau negu pusė reikalingos 50,000 dolerių sumos. Visa ši 50,000 dolerių suma buvo įteikta Deborahs fondacijai. Kreipėmės taip pat į L.B. Apylinkes ir Krašto Valdymą, bet tik vienas Newark'o skyrius atsiliėpė su \$100 auka, o Krašto Valdyba su savo \$2,600 auka prisidėjo tik rugsėjo mėnesį. 2. Parengiamieji darbai C-141 transporto lėktuvui gauti buvo pradėti birželio mėnesį, gerokai anksčiau negu įsijungė Bendruomenė.

(Nukelta į 10 psl.)

Pusei metų praėjus po sunkios operacijos Miglė Grigutė jaučiasi labai gerai.

PRIESAIKA

Vladas Vijeikis

Žmogaus gyvenime atsitinka visko. Būna ir tokių netikėtumų, kada tenka priimti priesaiką. Turbūt pirmas atsitikimas, kada esi krikštijamas. Tada už tave krikšto tėvai prisiekia, kad tu išsižadi vėlnio žabangų ir būsi geras krikščionis. Tu, gulėdamas krikštatiėvių rankose rikteli, bet niekas į tai nekreipia dėmesio, nes visi baisiai skuba į krikštynas, kur bus geras pabaliavoji.

Per dirmavonimą tenka vėl prisiekti, kad tu būsi geras krikščionis. Kada dar? O va, kai stoji į karinę tarnybą. Čia jokių juokų. Prisieki, kad pildysius visus karinius įsakymus ir ginsi tėvynę. Labai rimtas reikalas. Dar toliau. Pakliuvai į JAV. Gyvenat šiame krašte labai nepatogu nebūti piliečiu. Svarbiausia, kad negali balsuoti ir negali pareikšti savo balso, kuris nulemtų Amerikos politiką, o gal net viso pasaulio sutvarkymą. Taip aiškina Amerikos politikieriai. Jie sako, kad tavo balsas tai didelė galybė. Ir priduria, kad jis turi būti atiduotas už jį.

Tai čia politiniai ir kitokie prisiekdinėjimai. Yra ir grynai asmeninių. Prie altoariaus. Dievo ir giminių aky vaizdoje prisieki mylėti ir neapleisti. Tą patį padaro ir kita pusė. O ji ima ir nubėga kažkur. Štai tau ir priesaika.

Tai kodėl čia apie tai kalbėti? O štai kodėl.

Buvęs VLIKO pirmininkas K. Bobelis sumanė tapti Lietuvos parlamento nariu. Labai gražu, kad mūsų išeivija aktyviai prisideda prie Lietuvos veiklos. Bet čia J. Bieliauskienė ėmė ir užprotestavo. Kandidatas negyveno tris metus Lietuvoje, ko reikalauja įstatymas, o be to jis prisiekė JAV, kad atsisako Lietuvos pilietybės. Tai prieštarauja Lietuvos rinkimų įstatymams. Prieš ją tuojau pakilo kai kurios jėgos. Nes rusiška patarlė sako... įstatymas kaip rankovė, kaip verti taip ir išsiimauna.

O K. Bobelis pareiškė, kad jis atsisako prieš 40 metų JAV duotos priesaikos, nes jis nėra tikras, kad kartu su didele grupe žmonių jo duota priesaika yra tikra priesaika. Daktare, o kokia priesaika yra tikra?

Ir štai tau, buvęs Lietuvos Tarybos pirmininkas, Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkas nežino, kas yra priesaika. Tai ką, mes maži žmoneliai

galime išmanyti apie priesaikas, gerus darbus, blogus išmanymus ir kitką?

Žinoma, yra aplinkybių, kada peilis po kaklu pakistas. Tada prisieksi bet ką. Bet Bobelis laisvai prisiekė atsisakęs Lietuvos pilietybės ir dabar nori būti deputatu. Palaidi liežuviai sako, kad jis nori būti Lietuvos prezidentu. Ir tegu. Kodėl ne? Tokioje tvarkoje kiekvienas gali būti prezidentu.

IŠ TAUTINĖS SAJUNGOS SKYRIAUS VEIKLOS

ST. Petersburg, Florida

Su rudens vėjelio pūstėlėjimu St. Peterburgo lietuviai atsigauna po vasaros karščių ir įvairios organizacijos pradeda savo žiemos veiklą. Neatsiliekia ir ALTS-gos St. Peterburgo skyrius. Š. m. lapkričio mėn. 10 d. Lietuvos klubo mažojoje salėje įvyko skyriaus visuotinis narių susirinkimas, kuriame dalyvavo apie 50 narių, jų tarpe naujai į skyrių įstojusieji – Klemas Jurgėla, Dalila Mackialienė ir Česlovas Vilčinskas. Susirinkimą atidarė ir jam vadovavo skyriaus pirm. Antanas Jonaitis, sekretoriavo Jonas Švedas.

Pradžioje susikaupino minute buvo prisiminti mirusieji skyriaus nariai: Kostas Staponkus ir Jonas Žostautas. Skyriaus sekretoriui J. Švedui perskaičius praeito susirinkimo protokolą, kuris buvo priimtas be pataisų, toliau vyko įvairūs pranešimai. Pirmieji pranešimus padarė skyriaus pirm. A. Jonaitis ir išdininkas J. Taoras.

Pirmininkas savo kondensuotame pranešime pa-

Kažin ar Brazauskas jam leis. Įstatymų laužymas yra komunistų privilegija. Bet politikieriai susikalba. Įstatymus galima tik kai kam laužyti, bet mums mažiesiems, uždrausta.

Labai įdomu. Pirmą atsisakė Lietuvos pilietybės, dabar atsisako Amerikos pilietybės. Kas toliau? Tad, kurios valstybės jis pilietis?

Žinoma, mes per pusimtį metų buvome įsukti į politinius verpetus. Tad nežinome, kaip iš jų išsisukti. Bet žiūrime į mūsų vadus, kad jie nurodytų mums keliu kuriais turime eiti. Bet tokių nėra. Kur jie?

žymėjo, jog kadenciją baigiant esą tenka pasidžiaugti ir pasididžiuoti skyriaus atliktais darbais, o tie darbai buvę tokie:

1. Juozo Žvynio dėka "Dirvai" paremti pasiūsta stambi auka, dosniausias aukotojas dr. Jonas Maurukas;

2. Nuoširdžiai sutikta Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos atstovė dr. Rasa Rastauskienė, kuri kalbėjo Lietuvos klube ir jos garbei buvo surengti pietūs;

3. Bronės Miklienės iniciatyva buvo paremtas "Dirvos" bendradarbių fondas;

4. Skyriaus žinioje užsilikusios knygos per Chicago buvo pasiūstos į Lietuvą;

5. Rimantas Smetona, Lietuvos TS-gos pirmininkas, buvo aerodrome sutiktas, pasveikintas skyriaus vardu, Seimo metu globotas ir jam įteikta skyriaus auka;

6. Surinkta ir pasiūsta stambi auka Lietuvos atstovybei Washingtone, stambiausi aukotojai Bronė ir Juozas Taorai;

7. Paskutiniame valdybos posėdyje paskirta auka

"Dirvai";

8. St. Peterburge ruošiant ALTS-gos Seimą susilaukta talkos iš visų skyriaus narių, jiems nuoširdžiausia padėka.

Tie visi darbai atrodo maži, tačiau savo laiku jie kėlė daug rūpesčių. Nuoširdi padėka visiems nariams už visokeriopą talką, o valdybos nariams už gražų bendradarbiavimą.

Toliau sekė kruopščiai paruoštas išdininko Juozo Taoro pranešimas, pateikiant pajamų ir išlaidų apyskaitą. Šiuo metu skyriaus kasoje yra \$2,172.28.

Juozas Šulaitis, ALTS-gos Seimui rengti komiteto pirmininkas, savo pranešimo pradžioje pažymėjo, jog š. m. gegužės mėn. 16-17 dienomis įvykęs S-gos Seimas jau pracityje, belikę tik nutarimai ir priimtose gairės, kurios bus vykdomos naujojo S-gos pirmininko dr. Kriauceliūno bei jo vadovybės. Savo dalyvavimu Seimą praturtino Lietuvos TS-gos pirm. Rimantas Smetona, ambasadorius Anicetas Simutis, konsulas Vyt. Čekanauskas, buv. Vliko pirm. dr. K. Bobelis ir net septyni buvusieji vyriausios valdybos pirmininkai, iš esamųjų devynių.

Šis 22-asis Seimas nuo anksčiau surengtųjų esą dar skyrėsi ir tuo, jog St. Peterburge Seimui rengti komitetas išsivertė ne tik be Centro valdybos finansinės paramos, bet dar galėjo apmokėti gerbiama R. Smetonai ir A. Simučiu kelioms išlaidoms, įteikti jiems aukas, jiems apmokėti viešbučio išlaidas ir dar liko \$191.61 pelno. Seimo pajamų ir išlaidų apyskaita buvo priimta valdybos posėdyje gegužės mėn. 29 d.

Baigdamas pranešimą, komiteto pirmininkas pareiškė nuoširdžią padėką komiteto nariams – L. Žvynienui, B. Miklienui, O. Šiaudikienui, S. Vaškienui ir A. Čėsnaitei, o taip pat skyriaus pirm. A. Jonaičiui, B. Ir J. Taorams, Lietuvos klubo pirm. K. Jurgėlai, V. Staškui, J. Staškutei, J. Žvyniui ir visiems skyriaus nariams, prisidėjusiems prie Seimo pasisekimo.

Po revizijos komisijos pranešimo, kurį padarė S. Kaslas, nominacijos komisijos pirm. J. Žvynys pranešė, jog į naująją skyriaus valdybą kandidatuoja šie skyriaus nariai: Alkdona Čėsnaite, Antanas Jonaitis, Dalila Mackialienė, Juozas Šulaitis ir Jonas Švedas. Visi jie vienbalsiai ir buvo išrinkti. Į revizijos komisiją išrinkti: Antanas Diškėnas, Eugenijus Slavinskas ir Sofija Vaškienuė.

Keliems nariams pasisa-

kius tolimesnės skyriaus veiklos reikalu, susirinkimas buvo baigtas ir visi dalyviai buvo pakviesti pasivaikinti kava ir pyragaičiais.

Susirinkimas praėjo gyvai. Visi pranešimai buvo įdomūs, neįstėsti, kondensuoti.

Didėjant St. Peterburgo lietuvių kolonijai, atrodo, jog taip pat didės ir mūsų skyrius, nes vis daugiau tautiečių palieka šiaurę ir apsigyvena čionai, kur saulutė yra labai maloni žiemės metu.

St. Vsk.

AMERIKIEČIAI OPERAVO...

(Atkelta iš 9 psl.)

Tikrumoje dr. Stukas būdamas Lietuvoj patsai asmeniškai kreipėsi į Amerikos ambasatorių Darryl Johnson Vilniuje dėl minėto C-141 lėktuvo, kuris pervežtų dovanas į Lietuvą. Buvo kreiptasi ir į Valstybės departamentą, o Lietuvos ambasadorius Stasys Lozoraitis, manęs paprašytas birželio mėnesį šiuo reikalu raštu kreipėsi į Pentagoną.

Dėkojant Loretai ir Jokūbai Stukams už jų pastangas Lietuvos vaikų labui ir šias informacijas, kurias jie prašė patiekti išeivių lietuvių spaudai, dar norisi pridėti ir savo minčių.

Man yra tekę viešėti Lietuvoje šį pavasarį kaip tik tuo metu, kada Vilniaus universiteto ligoninėje Santariškėse viešėjo pirmoji Deborah ligoninės darbuotojų grupė, kurios tikslas buvo susipažinti su joje esančiomis sąlygomis. Tada dalyvavau ir spaudos konferencijoje, kur amerikiečiai nušvietė apie šį projektą ir norą padėti Lietuvos vaikams. Ten jie vien tik kalbėjo apie dr. Jokūbą Stuką kaip šio projekto sumanytoją ir vykdytoją. Apie jokia Lietuvos Bendruomenę visai nebuvo užsiminta. Tad neaišku, kodėl kai kurie sąmoningai ar ne, taip pasielgė. Į tą mano dėmesį atkreipė kiek anksčiau laišku dr. Jokūbas Stukas, o daugiau su juo teko dėl to išsikalbėti asmeniškai, jam lapkričio mėn. pradžioje besilankant Chicagoje.

Tikėkimės, jog Loreta ir Jokūbas Stukai ir toliau darbuosis prie šio bei kitų projektų Lietuvai ir lietuviams.

55 SVARAI – cukrus, sūris, dešros, mėsa, šprotai, aliejus, kava ir kt., **\$98**. **22 SVARAI** mažesnis paketas, **\$65**. **22 SVARAI** mėsos produktai, aliejus **\$98**. Prie visų maisto siuntinių galite užsakyti aspirinų ir vitaminų.

TRANSPAK,

2638 W. 69th ST.,
CHICAGO, IL. 60629.
Tel. 312-436-7772

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE

FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home 2533 West 71st Street Chicago, Illinois 60629 1-(312)-476-2345 Hills Funeral Home 10201 South Roberts Road Palos Hills, Illinois 60465 708-430-4455	Petkus Funeral Home 1410 South 50th Avenue Cicero, Illinois 60650 708-863-2108 Petkus-Butkus Funeral Home 1446 South 50th Avenue Cicero, Illinois 60650 708-652-1003
--	--

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS DONALD M. PETKUS
DONALD A. PETKUS

CLEVELANDE ir apylinkėse

JURGIS IR ELENA MALSKIAI

lapkričio 29 d. atšventė 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Pamaldos buvo Dievo Motinos parapijos bažnyčioje o vaisės Lietuvių namuose.

Jurgis Malskis yra aktyvus lietuvių organizaciniame gyvenime. Kur tik dirbo, dirbo gerai. Šiuo metu jis vadovauja lietuviams pensininkams.

Ilgiausių metų!

CLEVELANDO LIETUVIŲ PENSININKŲ PASKUTINIS ŠIŲ METŲ SUĖJIMAS

įvyks gruodžio mėn. 3 d., ketvirtadienį, 2 val. popiet Lietuvių Namų viršutinėje salėje.

Programa: geri pietūs ir maloni prieš Kalėdinę nuotaika.

Visi nariai ir svečiai maloniai laukiami.

ELEKTROS B-VĖS PLANAI

The Illuminating Co. (CEI) – Clevelando elektros b-vė savo lapkričio mėn. biuletenyje – "Electric Connections" praneša savo ilgalaikius finansinius planus. Tie planai bus palankūs elektros vartotojams iki šio dešimtmečio pabaigos. Š.m. spalio mėn. CEI nutarė užšaldyti savo kainas iki 1996 metų. Vėliau galimus kainų pakėlimus apribos sekančiai: 1996 m. neviršys 4.7%, 1997 m. – 3.4% ir 1998 m. – 2.5%. Tai būtų kainų pakėlimo maksimumas, tačiau CEI tikisi, kad pakėlimai bus mažesni.

Prieš 5 metus CEI Perry branduolinei jėginei buvo duotas leidimas pradėti veik

ti. Tai buvo 100-ji JAV branduolinė jėgainė. Nuo to laiko Perry jėgainė pilnu pajėgumu gamina elektros energiją be jokio "šiltnamio efekto". Ši jėgainė yra į rytus nuo Painsville, OH. Norintieji ją apžiūrėti gali teirautis telef. 1-800-589-1166.

MERAS DĖKOJA LIETUVIAMS

Clevelando meras Michael R. White š.m. rugsėjo 13 d. sekmadienį dalyvavo Vieno Pasaulio Dienos šventėje Lietuvių kultūriniuose darželiuose. Jam buvo nusistatęs pluoštas tos šventės nuotraukų, kurias taip gausiai spausdino ir DIRVA.

Iš mero gautas padėkos laiškas. Anot jo – "Clevelando lietuvių bendruomenė atliko nuostabų darbą pravedama tradicinę Kultūrinių darželių šventę. Aš džiaugiuosi, kad ir oras buvo palankus". Toliau jis primena, kad po tos šventės Lietuvių darželyje pradėjo veikti Birutės fontanas. Esą tai yra dar vienas ženklas, kad ta gražioji Clevelando apylinkė atgimsta.

Atėjus šaltoms naktims dabar visų darželių fontanai yra išjungti, kad nesusprogtų vamzdžiai. Ger. J.

PRAŠO TALKOS

Kiekvienais metais Vasario 16-tos Gimnazija paskelbia kiek kuris miestas jai auکوjo. Kas auکوja Vasario 16-tos Gimnazijai, maloniai kviečiu auką siųskite per Clevelando skyrių. Čekių prašau rašyti: "BALFAS" vardu. Čekių siųsti:

Izabelė Jonaitienė
1532 East 214 th St.
Euclid, Ohio 44117

Po Naujų Metų Dirvoje paskelbsiu aukotojų pavar-

REMKIME LIETUVOS LAISVĘ

Lietuvos Aidas, patikimiausias informacijos šaltinis, tirtai Lietuvos Nepriklausomybės reikalus ginantis dienraštis Vilniuje, labai reikalingas ir išeivijai.

Jo prenumetata oro paštu metams \$ 85.00 JAV. Adresą ir čekių Lietuvos Aido vardu siųsti: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514

Dabar laikas užsiprenumeruoti 1993-tiems metams.

des.

Iš anksto dėkoju, Izabelė Jonaitienė.

EUROPOS BANKAS IEŠKO ATSTOVO BALTIJOS ŠALIMS

(Washingtonas, 1992 m. lapkričio mėn 23 d. Lietuvos Ambasada) Europos Rekonstrukcijos ir Vystymo Banke yra laisva Baltijos šalių atstovo Rygoje (Latvija) vieta. Kandidatas turėtų būti 40-50 metų amžiaus bankininkas, ekonomistas ar politinių mokslų specialistas, turintis ne mažesnę kaip 15 metų patirtį. Jis arba ji taip pat turėtų laisvai kalbėti latvių, anglų ir rusų kalbomis.

Išsamesnės informacijos teiraukitės Lietuvos Ambasadoje Washingtono telefonu 202 234-6860.

IEŠKOMA DUOMENŲ APIE "JŪROS" KORPORACIJĄ

Nepriklausomoje Lietuvoje Vytauto Didžiojo universitete Kaune, ir Vilniaus universitete veikė lietuvių studentų-studenčių korporacija "Jūra". Kas prisimena jų veiklą, turi nuotraukų, spaudos? Kas žino kur, kada mirė buvęs "Jūros" korp. vadovas Jurgis Noreika? Malonėkite talkinti.

Duomenų prašo "Jūros"

korporantas Algirdas Gustaitis, 7946 W. 4 Street, Los Angeles, CA 90048, USA.

HOUSE FOR SALE
Brick ranch, 3 bedroom, 18 yrs. old. 24100 Russell Ave. in Euclid off 250 St.
Call 261-8885

(47-50)

PARENGIMAI

• GRUODŽIO 5 d. Vienos dienos rekolekcijos Dievo Motinos parapijos svetainėje. Rengia ateitininkai.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

• GRUODŽIO 31 d. Lietuvių Namai ruošia Naujų Metų sutikimą 6:30 v.v.
1993 M.

• VASARIO 14 d., sekmadienį, 4 val.p.p. Vasario 16-osios minėjimas Dievo Motinos parapijos salėje. Rengia ALT ir LB.

• VASARIO 26-28 d.d., Clevelando lietuvių sporto klubo "Žaibo Dienos" – Krepšinio turnyras, loterija (reverse raffle) ir kiti parengimai – Lietuvių Namuose, Dievo Motinos parapijos salėje, Boromeo College.

• KOVO 20-21 D.D. Metinė ateitininkų šeimos šventė.

• BALANDŽIO 17 d. "Grandinė-lės" 40 metų KONCERTAS

Nuo šiol -

ORO KARGO SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
\$ 2.50 už svarą siuntiniams virš 50 svarų;
\$ 2.75 lengvesniems siuntiniams,

minimumas - 30 dol.

Oro siuntiniai išsiunčiami kas antrą savaitę

atlanta IMPORT EXPORT
Trumpiausias kelias į Lietuvą

SIUNTINIAI PRISTATOMI Į NAMUS
KONTEINERIAI IŠSIUNČIAMIS KAS DVI SAVAITES
ATVEŽKITE ARBA ATSIŲSKITE UPS

Vieno svoro kaina - 69 centai, minimumas - 20 dol.

Virš 100 svarų - 58 centai

639 East 185th Str
EUCLID, OH 44119

IŠ TOLIAU, SKAMBINKITE NEMOKAMU TEL.

1-800-775-SEND

IŠ CLEVELAND APYLINKIŲ, SKAMBINKITE (216)
481-0011

© atlanta IMPORT EXPORT, 1991

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą lūdesio valandoje. Didele aikšte automobiliams pastatyti.

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street • Cleveland, OH 44119
481-6677

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr – 4:00 pp *
penktadienį * 9:00 vr – 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr – 12:00 pp *
sekmadienį parapijoje * 11:00 vr – 12:00 pp *

* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

MATAS REALTORS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH, 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

REMKIME TAUTOS BALSA JUNGTINĖSE TAUTOSE

Jurgis Janušaitis

Lietuvai atgavusiai nepriklausomybę ir aptilus džiaugsmui atsivėrė patys didieji rūpesčiai. Nesantikos, barmiai, pavydas, kritika valdžioje ir parlamente. O svarbiausieji tautos reikalai į gerovę labai sunkiai rieda. Šitokioje situacijoje Lietuvos vyriausybė, atrodo, neranda kelių į ekonomijos, privatizacijos sėkmingą tvarkymą, o tuo pačiu Lietuvą nepriklausoma valstybe pripažinęs pasaulis abejoja, ar verta daryti investicijas, ar verta steigti bendroves, ar dabar verta skubėti su pagalba.

Taigi sunkūs Lietuvėlei laikai. Ar iš jo greitai išbrisis. O gal naujasis parlamentas, nauji žmonės vėl sugrįž į Baltijos kelią. Nežiūrint visų tėvynėje sunkumų, politiniame gyvenime vistiek eis pirmyn. Atgavus nepriklausomybę, Lietuvą pripažino beveik visas pasaulis. Keičiamasi ambasadomis, konsulatais. Ir po gerų pastangų Lietuva buvo priimta pilnateise nare ir į Jungtines tautas. Tai didelis laimėjimas.

Lietuvos vyriausybė, įsisteigus Lietuvos Misijai prie Jungtinių Tautų, paskyrė ir ambasadorių, ilgametį Lietuvos generalinį konsulą New Yorke, Anicetą Simutį. Jis ilgais okupacijos metais, būdamas konsulu, kiek buvo tose sąlygose įmanoma, atstovavo Lietuvai, vi-

sur kėlė balsą, kad nebūtų pripažinta Lietuvos okupacija, palaikė esamose sąlygose ryšius su savo kolegomis kitų valstybių konsulais ir visur ir visada gynė Lietuvos reikalus.

Ambasadorius, prityręs diplomatas, skubiai suformavo ambasados tarnautojus, įteikė kredencialus JT gen. sekretoriui ir Jungtinėse Tautose Lietuva turi pilną balsą kalbėti Lietuvos vardu. O problemų begalės. Tad JT Lietuva turi balsą, kurio klausosi viso pasaulio apie 178 valstybių atstovai.

Deja ne visai šviesios ambasados veiklos perspektyvos.

Lietuva sako, kad ambasadų ir konsulatų išlaikymui Amerikoje neturinti lėšų. Neturi lėšų, bet nejaugi uždarysime tautos ir valstybės balso instituciją, kurios dėka pasaulis Lietuvą supras, išklausys bėdas, rūpesčius, prašymus, stengsis padėti.

Nedatekliais gyvena ir Lietuvos ambasada Washingtone, DC. Tačiau jai sekasi geriau. Į ambasados prašymą, matėme, atsiliepė daug tėvynainių savo aukomis, o Chicago įvykdė tikrai nuostabiai sėkmingą vajų. Taigi palengvino ambasados našą, nors problemos neišsprendė.

Ambasadorius Misijos prie JT Anicetas Simutis, kuklus, tylus. Iki šiol, atrodo, nediršo kreiptis į išciviją

su prašymu padėti išlaikyti Lietuvos Misiją prie JT. Tačiau bėdos tos pačios. Tarnautojų, nors už mažus atlyginimus arba be jų, dirbančių išlaidos ir begalės kitų. O lėšų???

Šia proga pacituosiu paties ambasadoriaus Aniceto Simučio laišką, rašytą ALT S-gos Dayton Beach skyriaus pirmininkui Vytautui Abraičiui.

"Didž. gerb. Pirmininke, nuoširdžiai dėkoju Jums ir ALT S-gos skyriaus valdybai už dosnią 250 dol. paramą Lietuvos Misijos Jungtinėse Tautose išlaikymo išlaidoms dengti. Ypatingai vertinu Jūsų patriotinį nusiėtimą, kad be prašymo ir raginimų susipratote Misijos veiklą paremti.

Jūsų dosnus įnašas yra reikšmingas akstinas mūsų planams ir darbams, kurių šiuo metu itin yra svarbūs. Pvz. prieš akis stovi visa eilė sesijų, kuriose Lietuva turės būti atstovaujama. Birželio mėn. aktyviai reikiame UNICEF tarybos sesijoje, kurioje vyko aukšto lygio svarstybos vaikų ir motinų sveikatos bei socialinio vystymosi klausimais. Kaip žinia, 50 metų sovietų okupacijos Lietuvos sveikatos ir socialinės apsaugos sistema buvo nualinta. Reikės didelių pastangų, lėšų ir ži-

Štai, kurie padeda išlaikyti lietuvišką laikraštį

**A t n a u j i n d a m i
prenumeratą ir kitomis
progomis Dirvai aukojo:**

Leonas G., Bradford	20.00
Buimienė V., Philadelphia	5.00
Dalius S., Canada	20.00
Blazevičius A., Milford	5.00
Jacikevičius B., Wilby	10.00
Bujokas M., So. Euclid	6.00
Dily H., Chicago	15.00
Monkus M., Chicago	3.00
Vidžiūnas D., Chicago	10.00
Stropus V., Lemont	20.00
Adomaitis J., Canada	35.00
Zemeckas K., Indianapolis ..	5.00
Usas V., Kalamazoo	5.00
Zebrauskas J., Chicago	20.00
Daytona Beach Lietuviai	
Klubas	50.00
Baltušis S., Dorchester	2.00
Virbickas L., Danbury	10.00
Šilgalis E., Baltimore	5.00
Filek E., Chicago	10.00
Masaitis F., La Mirada	10.00
Rastapkevičius J., Canada ..	50.00
Mačys G. & D., Cleveland ..	20.00
Ziedonis K., Wilby H.	5.00
Nainys E., Cleveland	10.00
Kisieliū A., Sidney	20.00
Černis I., W. Bloomfield ...	15.00
Linkus J., Oak Lawn	10.00
Pakalnis A., Linden	5.00
Garka E., Ormond B.	5.00
Reivitis A., Jupiter	20.00
Vaskys S., St. Petersburg ...	10.00
Ašminas J., Delray Beach ..	10.00
Mykolaitis S., Oak Lawn	5.00
Meilė V., Chicago	20.00
Černius J., Los Angeles	10.00
Šiaurys H., Canada	20.00
Yurkus J., Canada	20.00
Tautinė Sąjunga St. Pete. ...	50.00

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

Būna – pasitaiko: Dirvos rūpestingas bendradarbis Gerardas Juškėnas š.m. lapkričio 17 d. sulaukė 75 m. amžiaus, o už trijų dienų su žmona Nele atšventė 52 m. vedybų sukaktį.
N. Juškėnienės nuotr.

novų patirties padėti atstatyti.

Dabar dirbame kartu su Jungtinių Tautų įstaigomis, kurios padeda mums organizuoti ilgalaikio vystymosi programas Lietuvoje. Su jų pagalba telkiame milijonines sumas įtvirtinti demokratinių infrastruktūrą Lietuvoje, sustiprinti Lietuvos transporto ir energetikos sritis, parūpinti tarptautinės teisės konsultantus ir pan.

Jūsų ir kitų parama padės mums išsilaikyti ir atlikti būtiniausius uždavinius iki Lietuvos izdas sustiprės ir pats bus pajėgus Misijos išlaikymą finansuoti. To galima tikėtis tik po to, kai Lietuva turės savo tvirtą valiutą. Su gilia pagarba A.

Simutis, Ambasadorius".

Šis ambasadoriaus A. Simučio laiškas išsako visus ambasados rūpesčius ir darbus ir komentarai nereikalinga.

Taigi belieka į tai atkreipti dėmesį ir kur įmanoma suorganizuoti panašius vajus, visos išcivijos mastu.

Ambasados adresas: Permanent Mission of Lithuania To The United Nations 41 West 82 nd Street, New York, N.Y. 10024

Kol nesibaigs PER-TVARKA, nėra ko nė svajoti apie tvarką.

Kas jauną smagina, tas seną siutina.

A. A.

Buvusiam Lietuvos Diplomatu VLADUI ŽILINSKUI

mirus, jo seserį ELENA GURECKIENĘ, jos sūnus GINTARĄ ir INDRI, o taip pat ir seseris VANDĄ BAGDONAVIČIENĘ ir VALEJ KRUPIENIENĘ su šeima giliai užjaučiame ir kartu liūdime:

Valerija ir Vaclovas Kuzmickai
Danutė ir Povilas Kurai
Genovaitė ir Juozas Kazlauskai
Marija Kazakaitienė su šeima
Kazimiera Čampienė
Marija Marūnienė
Mina Rushinskas
Juozas Valkauskas
Jonas Stapulionis ir duktė Irena

**Barbara ir Teodoras
BLINSTRUBAI**

*artimuosius ir draugus sveikina
su Kalėdų Šventėmis
ir jiems linki sėkmingų bei
laimingų Naujųjų Metų.*

*Su Didžiosiomis Šventėmis
1992 Metų, laikau garbę pasveikinti
Žurnalistus: Vytautą Račkauską ir
Henriką Žemėlį su šeimomis
Chicagoje USA.*

Martynas Račys
Toronto, Vilnius Manor